

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 322.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 30.

Mai számunk főbb közleményei:
Magyar ezredek Belgrádban.

Az első sebesültek.

Árulásért letartóztatott szerb papok.

Az aradi háziezred.

A románok és a kormány.

A király népeihez.

Aradi nők a Vörös Keresztben.

Oroszország passzivitást hangoztat.

Fejetlenség a szerb seregben.

Szerb hadifoglyok Aradon.

A király Schönbrunnban.

Elfoglalták Nándorfehérvárát

Arad, július 29.

Szerbia fővárosa ma délelőtt óta a mi hadseregünk kezében van. Monitörök ágyutüze után, miközben a szerbek a zimonyi hidat meg akarták semmisíteni, csapataink bevonultak Belgrádba.

A hadizenet nyomában ez az első fegyveres ténye a monarchiának. Vértelen diadal, a mely azonban nem jelentőség nélkül való. A szerb csapatok, az udvar már elhagyták a fővárost és az ott maradt katonák csak gyöngye ellentállást fejtettek ki, azután megfutamodtak. Vértelen diadal, amelytől a teljes győzelemig, a döntő csatáig talán hosszú ut és kétségtelenül sok véraldozat is kell. De a lelkesület, amely a szerb földre, a szerbek fővárosába lépő katonáinkat elfogta és a mely őket utánuk jövő bajtársaik és itthonmaradt honfitársaik részéről köszönti, hatalmas erővel gyarapítja az előnyomulás harci készségét, föllépésének súlyát.

A hadjárat ez első eseményénél, az örömtüzek lángja mellett történelmi emlékek ujulnak föl a magyarok előtt. Főlelevenedik a régi Nándorfehérvár, a mely a magyarok kezében a kereszténység

büszke végvára volt a törökök ellen. Nándorfehérvár, amelyet a magyar história legendás hőse Hunyady János és Kapisztrán barát szabadtottak föl Mohamed szultán óriás ostromló serege alól. Nándorfehérvár, amelyet Savoyai Jenő, a harci indulók hőse, *Prinz Eugen, der edle Ritter* foglalt újra vissza a törököktől, és amelyet később *General Landon* szerzett vissza ugyancsak a törökök kezéből. Negyvenhét éve, hogy a törökök végkép elhagyták a sok küzdelmet átélt várat, — hogy ezután közel félszázad elteltével a kivonuló szerbek helyébe Ausztria-Magyarország katonái szállják meg az egykori Nándorfehérvárt.

E történelmi emlékek világánál plasztikusan emelkednek ki őfelsége tegnapi kiadott manifesztumának szavai, amelyekkel a szerbek hálátlan-ságára mutat azokkal a szolgálatokkal szemben, amelyeket Szerbia állami létének kezdetétől egész a legújabb időkig ő felségének és elődeinek köszönhetett. Ausztria-Magyarország nélkül, amely a törökök európai uralmát szivós, nehéz küzdelem után elsőnek törte meg, Szerbia nem szü-

Mennyibe kerül nekünk a háború?

(A takarékbetétek biztonsága. — A moratorium.)

Irtó: Hantos Elemér dr. országgyűlési képviselő.

A mozgósítási állomásokról a fölvonuló körzetekbe irányuló szállítások lebonyolítása, körülbelül két millió embernek s rengeteg anyagnak elhelyezése és raktározása, hadászati vasutvonalak építése, egyéb intézmények létesítése, rengeteg szükségletet támaszt fizetési eszközökben, amelyről idejekorán gondoskodtak. A hadvezetőség kötelessége azért a hadirend és a mozgósítás tervének megállapításával eg idejűleg a hadsereg szállításának és el-fartásának mindennemű szükségleteit a háborus bonyodalmak okozta áremelkedésekkel együtt számba venni és legalább a háboru első hónapjaira részletes költségelirányzatot kidolgozni, amely azután alapul szolgál a pénzügy-miniszternek előkészületeihez, a pénzügyi mozgósításhoz.

Az állam ezen valódi számokban legalább hozzávetőleg előre megállapítható szükségletéhez szegődik egy képzeleti és hatásaiban kiszámíthatatlan ijedtségi (rémületi) szükséglet. Az állam, valamint a háboru célját szolgáló ipari és kereskedelmi vállalatok szükséglete nyomatékosan lép föl, de nem olyan viharosan, nem olyan fejtellenül, mint ez az *ijedelmi szükséglet*. Utóbbi szertelen, mert nem a higgadt megfontolás, hanem a riadalom, a rettegés szülte. A hidegvér helyébe a félelem lép, ezer

meg ezer kéz ösztönösen fizetési eszközök után nyul, az üzleti világ pénzt kíván látni és birni, valódi, markolható készpénzt, vagy legalább is ezzel egyenértékű pénzhelyettesítőket. A bankok és takarékpénztárak, melyek nemrég még két kézzel adták a hitelt, most maguk is igénybe vesznek minden összeköttetést, kihasználják minden hitelforrást, hogy készpénzhez jussanak. Aggódo magánosok, tőke-pénzesek abbéli félelmükben, hogy követeléseik nem fognak befolyjni, esedékes kamataikat nem fogják megkapni, szinte részt vesznek a fizetési eszközök utáni hajszában: *pénzt keresnek*, még peddig mennél többet ebből a nagy-szerű jószágból a jövő minden eshetőségére. Szerencse az, hogy amilyen hirtelen és meg-gondolatlanul támad a rémület, olyan hamarosan szokta elérni tetőpontját. Gyakran már az első ágyulóvés, rendszerint az első ütközet, de minden esetre az első diadal híre előcsalja rejtékéből az ijedtségi tartalékok nagy részét. Az egész közgazdaság mintegy varázsütésre megnyugszik. Máskép áll a helyzet vereség esetén. A riadalmat ekkor hosszú pangás váltja fel. A kereskedői világ igényeivel visszavonul, a gazdasági élet nem szorul fizetési eszközökre, mindenki túl van a legrosszabb eshetőségen, egyedül az állam az, amely egyre határozottabban, követelőbbre lép előtérbe szükségleteivel.

A mozgósítás és hadizenet első heteiben rengeteg fizetési szükséglet vár kielégítésre. Riesser ezt a szükségletet a hadizenet első hat hetében a német birodalomra nézve közel 5 milliárd koronára teszi. Ebben az összegben az állam reális szükséglete kerek 22 milliárd koronával, az ipar a kereskedelem és a földmi

velés rendkívüli tényleges szükséglete 28 milliárd koronával szerepel, míg a többi a riadalom okozta félelmi szükségletre esik. A számítás azonban kissé túlzott. Mert igaz ugyan, hogy ép a mozgósítás első hetei, amikor több százezer ujjonnan bevonult tartalékos fizetést, ellátást, felszerelést és fölfegyverkezést igényel, aránytalanul több pénzt nyelnek el, mint a háboru bármelyik későbbi létszaka, még sem szabad felejtenuk, hogy óriási az a tökefogyasztás, mely manapság katonai államokban már békében hadi felszerelésekért végbe megy s az éllelmi ruházatkodási cikkeknek, kötöszereknek és egyéb anyagoknak rengeteg készlete a mozgósítás és hadviselés költségeit jelentékenyen csökkentik régebbi időkkel szemben. A monarchia államainak tényleges szükséglete a *hadrakelés első hat hetében alig fogja meghaladni az 1 milliárd koronát*. Körülbelül ugyanennyire becsülhető a kereskedelemnek és iparnak indokolt igénye a mozgósítással és háboruval kapcsolatban. Az ijedtségi szükséglet nagyon nehéz megbecsülni. Szomorú tapasztalat az, amelyet a közel multban szerztünk. Amikor 1912. októberében a balkáni háboru kitört, a monarchia több részén, különösen Galiciában, Bukovinában, Tirolban és Csehországban valóságos riadalom tört ki, a közönség megostromolta a bankokat és takarékpénztárakat, hogy betéteit kiszedje, készpénzzé tegye s otthon őrizze. Ausztriában több mint félmilliárd koronát, nálunk közel annyit nyelt el a sárga veszedelem, amely az aranyat a páncélszekrénybe, a ládafiába, a harisnyába bujtatta, semmi előnyére a tulajdonosoknak, de óriási kárára a közgazdaságnak. A

letett volna ujja, önálló fejedelemségé és kulturországgá s nem lett volna módjában a meggyöngült Törökország rovására újabb területeket hódítani. A köszönetnek, a hálának módjai azokból az adatokból tűnnek ki, amelyekkel a monarchia Szerbiának bűnös, eszközökben nem válogató aknamunkáját Európa szeme elé tárja. Eszébe vesse ezeket Oroszország, mielőtt végleg elszánná magát, hogy ennek a megbizhatatlan, könnyű erkölcsű nemzetnek protektora marad és érette egész Európa békéjét föl akarja borítani!

Belgrád újra a monarchia kezében van, ami ezuttal nem jelenti azt, hogy a monarchia ezt birtokául akarja megtartani. A hadjáratnak nem az a célja, hogy Szerbiából területet szerezzen. A monarchia e hadjáratban, amint ma Belgrád fölött, úgy egész Szerbia fölött hatalmat akar szerezni, hogy e hatalom vasöklével kényszerítse arra, a mit a királygyilkos tisztak nyüge és szuggerációja alá került ország szép szerével nem akart megtenni: hogy bűnös törekvéseiről, ellenünk áskálódó szándékairól lemondjon és hogy biztosítékát nyújtsa a békés szomszédságnak. Miután ezt a garanciákat Szerbia nem akarta megadni; a monarchia fegyveres erejével fogja megszerezni azokat, hogy azután ne legyen szüksége a monarchia állandó fegyverben állásának, új és új mobilizációnak Szerbia hűtlenségei és szöszegei miatt.

Belgrád elfoglalása az első felelet arra, hogy a monarchia nem engedi magát megfélemlíteni ama jogában, hogy a bűnös Szerbián megtorlást vegyen. Ha Oroszország missziója csak e megfélemlítésig terjedt, akkor ez a misszió be van fejezve és ez célnem ért. Ha azonban Oroszország Szerbia érdekében tovább menne és fegyveres közbelépésre is szánná magát, akkor is készen talál bennünket és

készen találja erős, tántoríthatatlan szövetségünket, Németországot — és akkor számolnia kell mindazokkal az európai tényekkel, amelyek egyre erősebb hangon tiltakoznak az ellen, hogy a cár protektorátusa miatt védőszárnyainak lebentésétől egész Európa lángokba boruljon, sorvasztó pusztulásba jusson.

A háboru megkezdődött. A mialatt az első csapatok Belgrádot megszállták, tüneményes gyorsasággal állnak össze óriási táborokká a mozgósított hadtestek. A kitünő szervezetség, a vas fegyelem, példás kötelesség-tudás mellett a lelkesedés siettető tüze teremti meg a százazrek hirtelen sorbaállítását, mintaszerű felszerelését, beosztását. A monarchia kezében készen van a hatalmas, acélkemény, élesre csiszolt fegyver: a hatalmas hadsereg, hogy ezzel Szerbiára lesújtson, gyorsan és döntő erővel. Belgrád megszállta után tovább visz a hadsereg utja; hisszük és óhajtuk, hogy a diadalok ösvényein. Előre, feltartóztatlanul és vitézül, mindaddig, a míg a monarchia egy letört, de új erkölcsökre erküvő és új vezetők alá került Szerbiának fogja visszaadni Belgrádot.

Népeimhez!

A Budapesti Közlöny ma hozza az uralkodónak következő manifestumát:

Leghőbb vágyam volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralevő éveimet a béke műveinek szentelhessem és népeimet a háboru áldozataitól és terheitől megóvhassam.

A Gondviselés másként határozott. Egy gyűlölettel telt ellenség üzelmel kényszerítettek, hogy a béke hosszú esztendei után kardot ragadjak monarchiám becsületének védelmére, tekintélyének és hatalmi állásának megóvására és területi épségének biztonságára.

A szerb királyság, melyet állami létének első kezdetétől fogva egész a legújabb időkig úgy elődeim, mint En is támogatásban és segítségben részesítettünk, gyorsan felejtő hálát-

betétfelmondásokat soron követték a hitelfelmondások s a fizetésképtelenségek, bukások és esdők hosszú sora, amely az utolsó évben a monarchia mindkét államára zudult, nagy részben annak az ijedségi tartalékolásnak következménye, amely minden komoly ok nélkül elvonta a pénzt rendeltetési helyétől, gyengítette az általános fizetési alapot és megingatta mindenki bizalmát mindenkiel szemben.

Ahol a közönség idegessége ilyen arányokat ölt, ott sem az állam pénze, sem az állam hitele nem elegendő arra, hogy a bajoknak elejét vegye. Itt elsősorban pszichikai eszközökkel, a közönség felvilágosításával kell hatni. (A jelenség a közönség gazdasági érettségére is szomorú világot vet. Hogy ennek terjedésével mint csökken a veszély, azt a porosz takarékpénztárak példája mutatja, ahol még 1848-ban a betétek 10⁰/₁₀₀-át fizették vissza, míg 1870-ben már hasonlíthatatlanul kisebb töredéket.) A tömeg ugyanis azt hiszi, hogy háboruban az ellenség, vagy szorultságában maga a kormány is ráteheti kezét takarékkészleteire.

Eltekintve attól, hogy erre példa modern háboruban még nem volt, ma már az 1907. évi október 18. napján Hágában kelt és nemcsak a monarchia, hanem legtöbb európai állam törvénytárába iktatott „egyezmény a szárazföldi háboru törvényeiről és szokásairól” nyújt jogi biztosítékot, hogy ilyen eset elő se fordulhasson.

Az egyezmény világosan megállapítja, hogy az a hadsereg, amely valamely területet megszáll, csakis az állam tulajdonában lévő készpénzt és értékeket s az államot megillető behajtható követeléseket foglalhatja le a magántulajdon el nem kobozható, a községek vagyona pedig ugyanazon elbánás alá esik, mint a magántulajdon.

A kormánynak, közegeinek, valamint a sajtónak felvilágosító és megnyugtató szolgálatán kívül a pénzügyintézetek is lényegesen hozzájárulhatnak a háborus veszély által előidézett runok csökkentéséhez. A pénzügyintézeteknek egységes megállapodásokat kell létesíteniök a felmondási határidőre nézve, amelyet betevő és betétörző intézet egyaránt respektálna. A megrohanás veszélyének kitett város, vagy vidéki pénzügyintézeteinek meg kell állapodniok arra nézve, hogy a betétek felmondását és a felmondási idők betartását feltétlenül megkövetelik minden időben. Ezáltal elérhető volna az, hogy minden betevő megtudna, hogy a felmondási idő minden körülmények közt kötelező. A köztudatba átmenne a valóságnak megfelelően az a tény, hogy a betéteket a pénzügyintézetek nem őrzik otthon páncélszekrényeikben, hanem rövidebb hosszabb időre lekötött befektetésekben gyümölcsöztetik. Véget érne az a sajnálatos, habár viszonylagos még kevésbé káros eljárás, amikor a betétek kivételé csak 2-3 napra történik, hogy a betevő meggyőződjék arról, vajon betéte tényleg megvan. A betétek azonnali és tömeges felmondása annál kevésbé jogosult a monarchia pénz-

lansággal már évekkel ezelőtt az Ausztria-Magyarország elleni ellenségeskedés útjára lép.

Az a rendelkezésem, amellyel Boszniában és Hercegovinában teljesített három évtizedes áldásos békemunka után ezekre az országokra kiterjesztettem uralkodói jogaimat, Szerbiában a féktelen szenvedély és elkeseredett gyűlölet kitérőseivel fogadtatott, holott ez ország jogait semmi tekintetben nem sértette. Kormányom akkor az erősebbnek szép jogával élve, a végtelenségig vitte elnézését és engedékenységet, csak csapatainak a békelétszámra leszállítását és azt az ígéretet kívánta Szerbiától, hogy a jövőben a béke és barátság útján fog járni.

A midőn két évvel ezelőtt a török birodalommal állt harcban Szerbia, kormányon ugyancsak a mérséklet szellemétől vezettetve a monarchia legfontosabb életfeltételeinek megóvására szoritkozott. Első sorban ennek a magatartásnak köszönhető Szerbia a háboru céljának elérését.

Nem teljesült az a reménység, hogy a szerb királyság méltányolni fogja kormányunknak hosszú türelését és béke szeretetét és be fogja szavát váltani.

Mindig magasabb hullámokat vet az Ellem és Házam ellen érzet gyűlölet. Mindig lezetlenebbül lép előtérbe az a törekvés, amely Ausztria-Magyarországgal elválaszthatatlanul egybetartozó területek elszakítására irányul.

A határon bűnös áramlat csap át, amely a monarchia délkeleti részén az állami rend alapjainak megingatására a népek, amelyről olyan atyai szerettel gondoskodnom, az uralkodóház és a haza iránti hűségétől való eltántorítására és a felnövő ifjúság félrevezetésére és az örület és hazaárulás bűnös tetteire való felhívására irányul. Gyilkos merényleteknek egész sorozata és egy tervszerűen szót és keresztülvitt összeesküvés, amelynek borzasztó sikere szíven talált Engemet és hű népeimet: ime ezek messze látható véres nyomai a Szerbiából munkába vett és vezetett titkos üzemeknek.

Ezt a türhetetlen aknamunkát meg kell állítani. Szerbia ezen folytonos kihívásainak véget kell vetni, ha sértetlenül fenn akarjuk tartani monarchiám méltóságát és becsületét, ha a folytonos megrázkódtatásoktól meg akarjuk óvni annak állami, gazdasági és katonai fejlődését.

Hiába tett kormányom még egy utolsó kísérletet, hogy békés eszközökkel érje el ezt a célt s komoly figyelmeztetéssel megfordulásra bírja Szerbiát.

Szerbia visszautasította kormányomnak mérsékelt és igazságos kívánságait és megtagadta azon kötelességek teljesítését, amelyek népek

intézteivel szemben, mert ezek oly magas befektetési kamatot fizetnek, aminőket nyugati államokban egyáltalán nem ismernek és amelyek a betétek letét gyanánt való liquid keze lését teljesen lehetetlenné teszi.

Ha részben képzelt, részben tulbecsült veszélyek folytán az ijedségi szükséglet oly arányokat ölt, hogy sem az állam, sem a pénzügyintézetek nem bírnak megbirkózni vele, akkor indokolatlan lehetnek olyan törvényes intézkedések, amelyeknél fogva az állam a pénzügyi követelések érvényesítését bizonyos időre eltiltja, illetőleg bírói uton való érvényesítésüket engedi meg. Ezek a rendelkezések, melyeket mozgósítás és háboru megokolhatnak, az u. n. moratoriumok külföldi törvényhozásokban általában ismeretesek, sőt más nagymérvű és egész vidékekre kiható természeti csapások (földrengés, járványok) esetében is alkalmazásba jönnek. (Nálunk az 1879. évi szegedi árviz alkalmából hatalmazta fel az 1879. V. t.-c. az igazságügyminisztert, hogy a szegedi kir. törvényszék területére nézve az igazságszolgáltatás tekintetében az árviz folytán szükségessé rendkívüli intézkedéseket rendeleti uton meglehesse; és ezen az alapon az igazságügyminiszter 1879. évi március 24-én 8266. szám alatt, továbbá 1879. évi március 14-én 8710. sz. alatt kelt és kapcsolatos rendeleteivel a szükséges kivételes intézkedéseket meg is tette.)

és államok békés együttélésének természetes és szükséges alapjai.

Fegyveres erővel kell tehát államaim számára a belső nyugalom és az állandó külső béke nélkülözhetetlen biztosítékait megszerennem.

Ebben a komoly órában tudatában vagyok elhatározásom egész horderejének s a Mindenható előtti felelősségnek.

Mindent megfontoltam és meggondoltam. Nyugodt lelkiismerettel lépek a kötelesség útjára.

Bizom népeimben, a kik minden viharban hiven és egyesülten sereglettek mindig trónom köré és hazájuk becsületéért, nagyságáért és hatalmáért a legsúlyosabb áldozatokra is mindig készen állottak.

Bizom Ausztria-Magyarországnak önfeláldozó lelkesültséggel telt vitéz hadseregében. *En bizom a Mindenhatóban, hogy fegyvereimnek adja a győzelmet.*

Kelt Ischiben, 1914. évi július 28-án. Ferenc József s. k. Tisza István gróf s. k.

Aradi hölgyek a Vöröskereszt táborában.

(Jelentkeznek az önkéntes ápolónők.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Amióta a Vörös Kereszt egyesület felhívást bocsátott ki, amelyben tudatta a közönséggel, hogy ápolónőket fogad fel, tömegesen jelentkeznek aradi uriaszonyok és urileányok, hogyha már gyöngye ujaikkal puskát és kardot ragadni nem tudnak, legalább segítségére legyenek azoknak, akik a hazáért hagyták el nyugodalmas otthonukat s a haza védelmében ömlött ifju vérük. A puha, finom női kezeccskék sebeket fognak kötözni és enyhítik majd a fájdalmat, minden fájdalmak legédesebbikét: a szenvedést a hazáért. Megható az a nagy lelkesedés, amellyel jelentkezni sietnek Arad hölgyei, de nemcsak az előkelő urinők, hanem egyszerű munkásemberek feleségeik, leányaik, fiatal varróleányok, általában a legkülönbözőbb társadalmi osztályokhoz tartozó nők jelentkeztek ápolónőknek.

Természetesen nem viszik őket a harctérre, hanem az Aradon lévő sebesültek ápolásával kell majd foglalkozniuk. Előbb azonban négy hetes tanfolyamot kell elvégezniük az aradi kórházban, ahol Zimmermann Károly dr. igazgató-főorvos vezetése és az összes kórházi fő- és alorvosok részvétele mellett e hó 31-ikén, pénteken délelőtt tíz órakor kezdődik meg a tanfolyam. A négy hétig tartó ápolónői kurzus elvégzése után a Vörös Kereszt-egyesület budapesti központjának kiküldötte jelenlétében vizsgát tesznek a tanfolyam hallgatói, s akik a vizsgát sikerrel leteszik, a „Vörös Kereszt Egyesület Önkéntes Betegápolónője” címet kapják. Annál meghatóbb, hogy olyan óriási számban jelentkeztek ápolónőknek az aradi asszonyok és leányok, mert sem a kurzus tartama alatt, sem annak elvégzése után semmiféle díjazásban nem részesülnek és csak az önzetlen, lélekemelő hazaszeretet buzdítja őket erre a magaslatos cselekedetre.

Alább közöljük az eddigiek névsorát jelentkezésük sorrendje szerint:

Jombárt Lajosné, Romanov Romuluszné, Korbuly Lászlóné, Mayer Eleonóra, Bittó Ida, Halász Lili, Blau Jolán, özvegy Kassauer Józsefné, Székér Margit, Tarnóczy Eugénia, Löwy Irén, Tóth Böske és Ilona, Sauenstein Mariska, özvegy Nemess Gézáné, Darvas Zsuzsa, Rózsika, Margit és Bella, Kállay Dalma

és Ida, Lengyel Maga, Fényes Kálmánné, özvegy Szeiffer Józsefné, Vandervane Julia, Decsy Lenke, Szimonidesz Juliska, Jáki Tóth Sárika, Ziffer Sándorné, Pick Annuska, Kurzer Böske, Pfeiffer Erzsé, Schmidt Elza, Tóth Margit, Nemes Rónai Irén, Tóth Józsefné, özvegy Janky Lászlóné, Gyöngyössi Sándorné, Faragó Erzsébet, K. Millnavics Margit, Berzeviczy Gizella, Kiss Kató, Kellner Giza, özvegy Szepeszy Jánosné, Kopcsa Józsefné, Glöck Erzsé, özvegy Geigner Lajosné, Farkas Zsomborné, Kovács Nelly, Majláth Leontina, özvegy Polgár Izidorné, Binenfeld Bertalanné, Fodor Aladárné, Schulz Józsefné, özvegy Pálffy Pálné, Vigaró Jozefin, Kiss Margit és Rozália, Rillich Miklósné, dr. Csernovits Diodorné, özvegy Rónay Jánosné, Németh Imréné, özvegy Diamant Miksáné, Diamant Böske, Smikál Lajosné, Benkő Erzsébet, Dosszpoji Gézáné, Eiser Dóra, gróf Bréda Viktorné, báró Bohus Lajosné, Jakobovics Jenőné, Madarász Sári, Tschsch Rózsika, Kurzer Margit, Csizsér Mária, Moár Melita, Anday Ella, Steinfeld Ilona, Szegheő Emma, Walter Nóra, Miklóssy Frigyesné, Onescu Anna, Benoze Mariska, Regőzy Annus, Kolofon Margit, Magda és Juliska von Kasdora, Szávi Flóriska, Weichselbaum Matild.

Szernecz Enna, Sirján Anna, Biró Mária, Waczián Mária, Hilló Margit, Hell Franciska, Bálint Mária, Benoze Annus, Fodor Erzsébet, Nagy Katalin, Vércz Fülöpné, Zalai Ilonka, Baranyi Viktor, Flóra Lenke, Czikor Ferenoné, özvegy Andrássy Gáborné, Fekete Sándorné, özvegy Ágoston Ferenoné, Tóth Béláné, Hady Antalné, Bádor Józsefné, Bogár Terézia, Caillag Mihályné, özvegy Mándl Mihályné, Pollareski Dánielné, Kellner Lajosné, Zevgyi Györgyné, Mittnach Lujza, Koszka Pálné, Pető Mária, Reis Viktória, Aranyos Jánosné, Katona Aranka, Pullmann Mária, Papp Györgyné, özvegy Walder Izidorné, Knapp Juliska, Tergulicza Anna, Pakurár Pálné, Stern Nelly, Lépa Auróra, Korpa Mihályné, Bénémes Ferenoné, Novákovics Teréz, Majsay Erzsébet, Barta Jolán, Kalmár Józsefné, özvegy Záray Károlyné, Bennan Teréz, Dócsa Irma, Katona Mihályné, Bella Katalin, Tóth Erzsébet, Ortutay Antalné, Berta Weödl, Ujváry Eszter, Ernest Mariska, Urbán Mária, Bikády Józsefné, özvegy Toldy Sándorné, Bertalan Anna, Telek Róza, Kornéli Etel, Wurm Mariska, Goda Vilma, Feibli Józsefné, Salamon Pálné, Nikolovics Illáné, Löwy Antalné, Jellinek Eszti, Horváth Mariska, Grubner Juliska, Fekete Karolin, Tóth Erzsébet, Korb Vazulné, Laszik Józsefné, Molnár Johanna, Dehelán Péterné, Simon Teréz, Geér Mária, Szócs Etelka, Váraljai Jánosné, Nagy Magda, Aranyos Aranka, Száll Péterné, Hecskó Regina, Mókus Margit és Mária, Baranyi Katica, Popovics Antalné, Szemsey Mária, Papp Magda, Pereczky Imréné, Prinkszl Mária és Margit, Hammer Éva, özvegy Baumann Józsefné, Faragó Johanna, Lengyel Mihályné, Szabó Juliska, Benedek Gizella, Borza Ilona, Zombory Anna, Rakozó Rudolfné, Csapfalvi Istvánné, Huttera Józsefné, Szabó Erzsébet, özvegy Braulich Gyuláné, Babó Mária, Székely Livia és Emilia, Csányi Istvánné, Urax Józsefné, Hady Teréz, Kujedán Lázárné, Mandl Jánosné, özvegy Turóczy Károlyné, Vig Mariska, Murza Henrikné, Farkas Matild, Mihalescu Aurélné, Zekik Anna, Gyurkovits Emilia, Halász Ilonka, Nagy Róza, Kaszserer Béláné, Jakab Rózsika, Demeter Mária, Kinsky Mihályné, Fábiansz Józsefné, Horvát Juliska, özvegy Sipos Istvánné, Vajda Mariska, Bánffy Mariska, Ruzs Andorné, Zapary Mari, Frid Erzsé, Bendl Irma, Takács Irma, Dorogi Erzsébet, Petkovics Ida, Spingler Anna, Libenberg Jolán, özvegy Sándor Jánosné, Mitág Jánosné, Szabó Irén, Botos Juliska, Szárnyas Matild, Szelecsán

Ilonka, Kreiss Erzsike, Antal Katica, Váradai Mariska, Mojsza Miklósné, Madarász Jánosné, Ambros Mariska, özvegy Ambrus Gáborné, Szabó Erzsébet, Szita Mária, Szabó Margit, Kiss Mária, Fekete Mária, Fekete Margit, Eberhart Emilia, Szikora Teréz, Gruits Róza, Ivrynyi Ilona, Deák Margit, Mihajlovics Böske, özvegy Éber Ignácné, Szam Józefin, Luc Mária, Szavai Juliska, Reisz Remeta, Gál Etelka, Gulyás Györgyné, Olár Zsófia, Papp Jánosné, Szabó Györgyné, Oskó Julia, Brassó Imréné, Macs Karácsonyiné, özvegy Schön Martonné, Talián Györgyné, Balog Imréné, Grosszman Rezsóné, Deák Zsuzsanna, Berger Lyvia, Kovács Ferenoné, Kapusi Teréz, Garagoy Erzsébet, Hajnal Juliska, Matusz Róza, Spát József, Ráos Károlyné, Kiss Teréz, Gál Jánosné, Megyeri Erzsébet, özvegy Kellner Józsefné, Gráf Erzsé, Sándor Margit, Petyó Mária, özvegy Maruc Tamásné, Molnár Sándorné, Németh Ádámné, Szabó Anna, Daspék Jánosné, Echlzspekár Anna, Dohányos Piroka, Balog Zsuzsanna, Hallai Istvánné, Zsótér Józsefné, Binecs Mihályné, Nagy Katica, Bruce Gáborné, Mikló Rózsika, Braun Ferenoné, Gróza Péterné, Kiss Irén, Szallay Julianna, Kőszegi Margit, Bugyi Verona, Lengyel Anna, özvegy Szu Dánielné, Janey Anna, Vajna Julia, Pavlovics Katica, Lada Katica, Nagy Katica, Nagy Mariska, Garagoy Ilonka, Turó Irma, Oravec Erzsébet, Cejni Józsefné, özvegy Borsai Józsefné, Gyurkóca Katalin, Korpács Juliska, Kasziba Katalin, Huzur Péterné, Kócs Pálné, Zvorowszky Istvánné, Löwy Lenke, Kovács Mariska, Tisza Mariska, Buri Antalné, Subkégli Magda, Wessel Lujza, Gersnár Erzsébet, Csérni Józsefné, Juhász Flóriánné, Sándor Terézia, Delizotti Johanna, Marostyer Jánosné, Lenkei Gusztávné, Szabó Vilmosné, Nagy Károlyné, Csiky Karolina, Szömmér Antalné, Mari Matild, Goda Gusztávné, Pavlovics Rozália, Halász Anna, Nagy Lajosné, Ráos Andrásné, Szekeres Mária, Molnár Lajosné, Kiss Rózsika, Kiss Margit, Pardi Sándorné, Árgyelán Katalin, Balog Zsuzsanna, Engel Franciska, Vancung Lipótné, Mészáros Margit, Weiss Jozefin, Ritter Dánielné, Sobór Hilda, özvegy Pálffy Pálné, Adamovics Irén, Popovics Illáné, Herheska Jolán, Engel Sarolta, Juhász Mihályné, Vass Viktorné, Balázs Katalin.

Bálint Márta, Tanács Krisztina, Damján Mária, Friedmann Rózsika, Széplaki Etel, Jáger Gyuláné, Nagy Szabina, Petrilla Katalin, Flunk Károlyné, Bertók Istvánné, Vókár Mária, Farkas Mária, Puzár Sándorné, Keresztes Józsefné, Keresztes Julianna, Kiss Katalin, Basal Andorné, Kellner Gizella, Csillag Milli, Mayer Eleonóra, Szabó Vincéné, Szabó Irén, Szabó Jolán, Blau Jolán, Székér Margit, Merez Erzsébet, Ungár Félixné, Tarnóczy Eugénia, Bodnár Mariska, Macsinik Margit, Olár Julia, Zilahy Istvánné, András Istvánné, Gaál Jánosné, Schmidt Margit, Szimonidesz Juliska, özvegy Köller Vilmosné, Kovács Mariska, Tóth Sarolta, Török Etelka, Nagy Mihályné, Koszterszits Lajosné, Antalfi Istvánné, Békésy Mariska, Schmidt Elza, Tóth Margit, Rónai Irén, Rónai Istvánné, Tóth Józsefné, Szurveys Lászlóné, Balla Antalné, Lopadusz Agita, Medve Julianna, Brunner Ferenoné, Mohaupt Erzsébet és Franciska, Buzás Lajosné, Molnár Albertné, Bródy Mária, Morócz Irén, Zsilovics Aranka, Rósa Ilona, Rósa Erzsé, Tamás Emilia, Nagy Julia, Nyevelec Katalin, Helfer Elza, Raskó Paula, Czike Mariska, Katkó Rózsika, Csépai Mária, Jakab Janka, Csépai Róza, Bilicska Anna, Boros Etelka, Molnár Mariska, Miskó Katica, Molnár Károlyné, Kozma Ilonka, Hoffierek Anna, özvegy Hoffierek Erzsébet született Wandzsuna Mariska, Domonkos Lidia, Piresi Etel, Freisinger Erzsé, Csicsella Rózsika, Fülöp Rózsika, Fricz Mária, Ferenoné Aroné, Szabó Juliska, Suhajda Mária, Márki Klotild, Antal Erzsé, Kajtor Priscilla, Farkas Zsomborné, Kiss Ilona, Mikó Mária, Oláh Mariska.

A románok és a kormány proklamációja.

(A Romanul cikke. — Harcias kedvű a román nép.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Tegnap jelent meg a magyar királyi kormány proklamációja, mely buzditja és lelkesíti a lakosságot. A kormány proklamációjában kijelentette, hogy segítséget vár az ország nem magyar ajkú polgáraitól is, de nyomatékosan figyelmeztet, hogy az államnak minden körülmények között lesz annyi ereje, hogy összemorzsolja azokat, kik bűnös izgatók szavára hallgatva, véténének az állampolgári hűség kötelességei ellen.

Hogy ez a figyelmeztetés a déli és esetleg éjszaki ellenség magyarországi faj okonainak szól, az kétségtelen. Mindamellettt román vezető körökben egyesek félremagyarázták a proklamáció szavait, melyekkel ma a román komité hivatalos lapja, a Romanul „Gyanúsítások” című vezércikkében foglalkozik.

A vezércikk így szól:

— Mennyi ironia néha . . .

Tegnapi vezércikkünkben a történelmi pillanatok lehelete által áthatva felajánlottuk az ország oltalmára a mi román vérünket és román vagyónunkat, sűrű fátyolt vetve a sötét multtra egy világosabb jövő reményében, amelyről azt hittük, amely úgy látszott, hogy felénk közeledik.

És ime, hogy válaszol nekünk a magyar kormány ott Budapesten; majduem ugyanabban az órában, amelyben felajánlottuk szolgálataunkat.

Ezután a proklamáció szövege következik, majd így folytatja a Romanul:

— Normális időkben a Tisza kormány ezen megnyilatkozását örült proklamációnak bélyegeznénk. A mai időkben, midőn az ország összes határai felől nehéz felhők emelkednek, nem tehetünk egyebet, minthogy mély ozomoruságnak adjuk át magunkat.

Tisza, a hirhedt autokrata, békejobbot nyújtott a magyar ellenzéknek, amelynek kebeléből a merénylő Kovács Gyula származott. Nekünk, a végtelenségig huzódó béketárgyalások türelmes szöszaporítóinak fenyegető öklét mutatja. A negyvennyolcbeli feudálisok korbáccsal fenyegetik az 1913 iki jobbágyokat.

Bocsáss meg nekik Uram, mert nem tudják mit tesznek.

Nem hiszi-e kegyelmes gróf ur, hogy nemesebb, lovagiasabb, lelkesebb, hazafiasabb, ésszerűbb és találóbb lett volna az Ön gesztusa, ha gyanúsítások helyett, melyeknek a legnagyobb veszedelem pillanatában el kell hallgatniok, végre őszintén és tartózkodás nélkül azt a békejobbot nyújtotta volna felénk, amelyet oly hosszú idő óta oly makacsul visszautasított? Nem?

Jaj, ha mi csak annyira szeretnénk az országot, amint erre uraink és kiaknázóink tanítanak, ma a haza gyermektelen anya volna.

De az ország mi vagyunk gróf ur és nem ön és az ön klikkje! Be fogjuk ezt bizonyítani ma is az Ön összes gyanúsításai és provokálása ellenére.

Nincs helye ma a politizálásnak s ezért csak azt konstatáljuk, hogy a Romanul tulzott érzékenységből származott cikke is megerősít

bennünket a románok hazafiságában vetett hitünkben.

Munkatársunk beszélgetést folytatott a román politika egy vezető egyéniségével, aki a cikkről s a román nép hangulatáról a következőket mondotta:

— A Romanul cikkében érzékenykedik ugyan, de hazafiaságát hangoztatja. A román politika több vezetője különben is határozottan azon az állásponton van, hogy a proklamáció érintett része nem ránk vonatkozik, ezért azal foglalkozni is felesleges, mert akinek nem inge, ne vegye magára. A nép törhetetlen hűségű, amit bizonyít, hogy negyvennyolc órai idő adva a bevonulásra, de még nem is lett elrendelve a mozgósítás, már vasárnap este tömegesen mentek be Aradra s a mai napig a román hadkötelesek nyolcvan százaléka jelentkezett. A népnek nagy a harci kedve s tölgyfalombot téve fővege mellé, harcias dalokat énekelve vonul be. A falvakban a papok és tanítók lelkesítik a bevonulókat.

Az aradi háziezred tisztikara.

(Ákik a 33-as bakáknak parancsoinak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

A régi dicsőség, amely késett az éji homályban, ismét felvirradt. Magyar csapatok vonultak be ma Belgrádba, az egykori Nádorfehérvárra és elfoglalták Szerbia fővárosát. Ennél mélyebb megalázás nem érhet országot. A legnagyobb erkölcsi gyalázat bűnyegét sütötte a hadsereg Szerbia homlokára, amikor bevonult abba a városba, amelyben a királygyilkos nemzet országgyűlése, királya és kormánya székel. A magyar bakák parancsnoka a porig alázkodó belgrádi polgármesternek kijelentette, hogy a békés polgárságnak a hajszála sem görbül meg. Így bánik a földre sujtott ellenségével a magyar katona. Ezzel szembe kell állítani az utolsó balkáni háborúk borzalmaait, hogy megtudjuk, kik azok, a kik a monarchia lábai elé dobták a keztyűt.

A magyar nép óriási lelkesedéssel vonult a zászlók alá és az itthon maradottak büszkék arra, hogy egy-egy hozzá tartozójuk a harcmezőn van, imába foglalják a nevüket és isten áldását kérik azokra az erős, acélos karokra, amelyek az igazság és az erkölcs zászlóját tartják magasra.

A harcmezőn szedett babérokért már előre irigyeljük azokat, akik abban a szerencsében részesülnek, hogy a monarchiának ebben a nagyszerű megújulók zászában részt vehetnek. A történelem fogja feljegyezni az ő nevüket, a költők éneklék meg dicső hadi tetteiket. A napnak krónikása egyebet nem tehet, sajnos, minthogy egyszerűen leírja azok nevét, akiket arra szemelt ki a sors, hogy a magyar fegyverek fényét villogtassák meg az adáz ellenség országában. A 33-asok, a házi ezrednek a polgársággal teljesen összeforrott tisztjei is az aradi lakosság áldásától kísérve vonulnak le a harcmezőre. Tanulja meg mindenki ezeket a neveket, gondoljon viselőikre szeretettel, mert ők azok, akik a hozzánk legközelebb állókat, a mi gyermekeinket, a mi gyermekeinknek apáit és testvéreit vezényelik a monarchia megalázására törekedett ellenség elé.

A házi ezredből a következők indulnak el: Baroa Simon ezredes, Jelussig Oszkár százados.

Burdea Demeter alezredes, Litsaner Ede alezredes.

Őrnagyok: Gilhuber Szilvia, Winkler Rezső, Zachariás Aladár, Navratil Lajos.

Századosok: Wohl Emil, Talits László, Stroffoffer Lajos, Friedl János, Herbay Emil, Eitl Frigyes, Lukács Sándor, Schreiber Hugó, Kimmerlin János, Fiedler Imre, Grell Viktor, Pechtol József, Jaquemot Miksa, Dürrfeld József báró, Vlád Sándor, Hozzpodár Ernő, Wittanche Lajos, Emele Károly, Vodek Oszkár.

Főhadnagyok: Bőjthe Pál, Szerb Tivadár, Weisz[Rezső, Malmarovits Ignéc, Weigler Lajos, Togugnac János, Vilik Hermann, Visti Sándor Valér, Tóth Sándor, Cernahausz Károly, Meisl János, Heck Károly, Ferencsak Rezső, Seiler Mihály, Orzeschowszky Félix.

Hadnagyok: Krizsák Ödön, Lösch Gyula, Halter Henrik, Dragai Sándor, Schrem Gerő, Tóth Viktor, Stemp János, Agas Attila, Greyu Zsigmond, Hutzel Ottó, Tuchol Rezső, Ehrenreich Roland, Kummer Vince.

Zászlósok: Kadarcea Szabin, Wink Béla, Antal Károly.

Tartalékos hadnagyok: Ullmann Valdemár, Szigeti Jenő, Lehr István, Hauschka Róbert dr., Pekurár Brutusz, Szabó György, Bátor István, Ruchter József, Lechner Rudolf, Tesits Milivoj, Baros Zoltán, Halasz Imre, Frühwald Imre, László Sándor, Engl Miklós, Miklóssy Gábor, Hoffmann Ottó, Fekete László, Aknay Ágost, Rader Henrik, Nyáry István, Neidenbach Emil, Weiszberger Gusztáv, Kozma György, Aufrecht Miksa, Grab József, Kelemen Gábor, Herzog Béla, Szilágyi László dr., Barkesz Lajos, Szömörkényi Rezső.

Tartalékos zászlósok: Török Zoltán, Ernyei Béla, Rác Gyula, Goro Arthur, Kuntler Andor, Brückmann Géza, Sokál Henrik, Kovács Antal, Kaimár Béla, Hampel Miksa, Szepesi Gyula, Papp Sándor, Kler Ferenc, Adler Ernő.

Kadettörzsmesterek: Fülöp Béla, Faragó Tibor, Halasz Jenő, Horváth Sándor, Madarász Imre, Szél Aladár, Himbregger Rezső, Ciaklán Adorján, Koller Lajos, Franyó Lajos, Popper Sándor dr., Olajos Géza, Suhajda Géza, Czeizler Sándor, Scheibert Vilmos, Lukhaupt Miklós, Némethy Emil, Győrössy Endre, Holänder Oszkár, Vörös György, László Sándor, Pernye Alfréd, Eckhardt István, Harsányi Lajos, Dömötör László, Ráthy Frigyes, Schiffer Ede, Muzzi Marcel, Mittermayer Ödön, Schieber László, Markovits Samu, Sariott István, Dolga Imre.

Továbbá Stéger Gyula tartalékos róm. kath. lelkész, Jankó Béla dr. és Sárossy László dr. ezredorvosok, Szikra János dr. és Nisztor Popiliusz dr. tartalékos főorvosok, Kilényi Albert dr. tartalékos segédorvos. Gürsch Albert élelmező főhadnagy és Schwamsz Adolf számvivő hadnagy.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözéskor a portókülömbözöt szíves megtérítését kérjük.

Magyar ezredek Belgrádban.

(A szerb fővárost éjjeli bombázás után elfoglaltuk. — Eg a Kalimegdan vár. — A szerbek felrobbantották a zimonyi hidat. — A monitorok munkája. — Szerb vereség a bosnyák határon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, július 29.

Tegnap délután ment el a szerb kormányhoz a hadüzenet. Huszonnégy óra sem telt el, de még tizenkettő is alig a hadüzenet óta: és máris fényes sikerek koronázzák a monarchia fegyvereinek működését. Az első komoly összeütközések megtörténtek és emelheti büszkeségünket, hogy magyar fiuk vitésége, magyar bakák hősi ereje, magyar ezredek lobogó zászlója az, amihez úgy a bosnyák határon történt összetűzésben, mint különösen Belgrád megvételében a diadal fűződik. Ma dél óta a monarchia zászlaja leng Belgrád fölött és nem kell mondanunk, hogy a diadalmas, győzelmes, büntető hadjáratnak csak első állomása ez a diadal.

Belgrád ostroma.

Belgrádból vasárnap óta olyan hírek szállingóztak, hogy a várost a szerbek teljesen kiűritették, jóformán csak az asszonyok és gyermekek maradtak vissza, egyszóval kardesapás nélkül engedik bemasírozni a monarchia csapatait Belgrádba a zimonyi hidon keresztül. Valójában azonban nem így történt. A hadüzenet után a szerbek megkísérelték a zimonyi hid elpusztítását és amikor erre válaszul a dunai monitor-flotta felvonult, rövid, de heves bombázás és harc után az első ezredek:

két magyar ezred bevonulhatott Belgrádba.

Az első hír még a hajnali órákban jött erről, de csak azt tudatta, hogy táviratjelentés szerint csapataink megszállták Belgrádot.

A délelőtti folyamán az első részletesebb híradások is megjöttek a belgrádi eseményekről Zimonyba.

A szerb főváros ostroma éjjel 12 órakor lövöldözéssel megkezdődött. A monitorok kifutottak a belgrádi part elé. Zimonyt elsötétítették. Erre az adott okot, hogy fél órával előbb a szerbek lőttek egy hajónkra, amely megrongálódott. Erre két monitor bombáznai kezdett. Negyedkettőkor a szerbek a vasúti hidat felrobbantották. A hid első pillérig megrongálódott. A zimonyi vámőrházat több szerb golyó érte. Négy óra 3 perckor kajnalban a

Bohrog, Temes és Szamos monitorok egymásután 17 ágyulövést tettek a Kalimegdanra.

A Kalimegdan lángba borult. Belgrádra még nem lőttek. A zimonyi hidon már csak gyalogság mehet át. Tizenhat perccel utóbb újabb ágyulövés hangzik el. Belgrád sötétségbe borul, a szerbek robbantókísérlete vasúti közlekedés számára megrongálta a hidat. Zimony utcaiban örvendő számolják a lövéseket. Félőtig 29 ágyulövés történt. Négy óra 55 perckor a bombázás megújult. Hajnalban a szerbek, kik gyáván viselkedtek, gyöngén viszonozták a tüzelést, de kárt nem okoztak,

délelőtti órákban csapataink Belgrádba bevonultak „éljen Nándorfehérvár“ kiáltással.

Belgrád megostromlására — amint a későbbi jelentésekből következtethető — tulajdonképpen a szerbek provokálása adott okot. Tegnap ugyanis egy csapat utásznak és pénzügyőrnek sikerült két szerb hajót hatalmukba keríteni. A két hajó löszerekkel és aknákkal volt megrakva. Rövid, de heves küzdelem után az utászok leverték a jóval nagyobb számú hajólegénységet, elfoglalták a hajókat és a veszedelmes rakományt hajóinkkal elvontatták. Az aknarakással a szerbek a monitorok munkáját akarták lehetetlenné tenni.

Mikor azután a szerbek ma hajnali félkettőkor felrobbantották a zimonyi hidat, gyalogságunk a tüzéség és a monitorok támogatásával együtt megkezdte a tüzelést a szerb hadállások ellen. A szerbek rövid küzdelem után visszavonultak. Veszteségünk egészen jelentéktelen.

Bombáznak a monitorok.

(Az első sebesültek.)

Ma éjjel félkettőkor szólaltak meg először a fegyverek. Az éj leple alatt a szerbek tették orozva az első lövést a Zimony és Belgrád közt levő Dunai sziget előtt veszteglő monitorokra. A lövés után úgy a szerbek, mint a monarchia legénysége a zimonyi hidnál azonnal löni kezdtek egymásra. A tüzelés azonban a sötétség miatt nem volt nagy arányú és röviddel utána abba is hagyták.

Félkettőkor a szerbek felrobbantották a Zimony és Belgrád közt levő hidnak Belgrád felé eső részét.

A hid csak kis mértékben sérült meg és pedig Belgrádtól számítva a baloldalon, az első pillérig.

Ezek után Belgrádból egy ágyulövést tettek a monitorokra, amely azonban semmi kárt nem okozott. A monitorok ekkor mindössze két lövést adtak le és a gyalogság is csak elvétve tüzelte. A zimonyi partokon a

68 ik gyalogezred áll a tűzvonalban.

Félnégykor, mikorra kivilágosodott a monitorok rendszeres, élénk tüzelést kezdtek. Ugyanakkor a zimonyi partokon levő gyalogság is akcióba lépett; a parton a 68 ik gyalogezred legénysége óriási lelkesedéssel ment a tűzbe.

Az összeütközésnek eddig két magyar sebesültje van: egy 68-ik gyalogezredbeli, főhadnagy, akit az ellenséges golyó a vállán talált és egy közlegény, akit a tüzelés megkezdésekor a zajtól megriadt lovak egyike eltaposott. Csak a kezén sebesült meg könnyebben.

A megsebesült 68-as főhadnagy a zimonyi hidfőnél teljesített telefonszolgálatot. Egy célra összetakolt deszkabódében tartózkodott, mikor az ellenséges golyó a deszkabódé falát átfurva, vállon találta. Sebesülése nem súlyos.

A zimonyi lakosság lélekemelő lelkesedéssel buzdította a katonákat. Az egész lakosság a parton volt és a katonák hiába igyekeztek őket visszasszorítani, még az a figyelmezte-

tes se használta, hogy az ellenséges golyó igen könnyen tehet kárt bennük. Az egész város, minden ember külön-külön készségesen állt a katonaság rendelkezésére és folytonos ünnepléssel buzdították a tűzbe vezényelt gyalogságot.

A kitűnően célzó monitorok bombázásának rettenetes hatása van. Belgrádban égett az iskola, a finác kaszárnya és a Moszkva szálló. A várban levő löszertárat teljesen rommá lőttek.

Reggel tíz óra felé a monitorok ágyui elhallgattak és a monitorok visszavonultak a sziget mögé; a gyalogság tovább harcban maradt. A hajnali világosságnál messzelátóval kitűnően lehetett megfigyelni a monitorok minden egyes lövését.

A lecsapott ágyugolyók nyomán először rettenetes porfelleg maradt, azután füst, majd szinte zuhanó téglák, leomló falak, égő gerendák. Körülbelül öt óra tájban lőttek a várban levő katonai löszertárra.

A hatalmas sárga épületet pont a közepén pillanatok alatt egymásután

két lövés érte, úgy, hogy a nagy épület közepe teljesen összeomlott.

A monitorok lövés közben csaknem ezer lépésig megközelítették a szerb partot.

Bevonultak a magyar ezredek Belgrádba.

Kora reggel megkezdődött csapataink átvonulása szerb területre. Az egész folyó mentén, hosszú vonalon hajókon át folytonosan szállítják a csapatokat. Elsőnek a 68-ik és a 44-ik gyalogezred — szimny magyar fiukból álló legénysége lépett szerb földre. A szerbek az éjjeli ágyulövöldözés és puskaropogás után reggelre kelve

feladtak minden ellenállást és a katonaság futva menekült Belgrádból

A bevonuló magyar csapatok alig harminc—negyven ezer lakost találtak a szerb fővárosban. Egész városrészek üresek és elhagyottak. A hivatalok csaknem teljesen kihalnak és a vezetőtérfiak közül csak a polgármester maradt a városban. Mikor a magyar csapatok előérsei feltűntek Belgrádban, a polgármester két szolga kíséretében a főtérrre sietett. A bevonuló csapatokat egy alezredes vezette. A polgármester eléje ment, mély meghajlással üdvözölte:

— Nagyon kérem e szomorú alkalmából, hogy a város ittmaradt békesszándéku polgárainak életét és vagyonbiztonságát megőrizni kegyeskedjék.

Az alezredes csak ennyit válaszolt:

— Egyetlen békesszándéku polgárnak sem eshetik bántódása.

A csapatok bevonulása és elszállásolása egész délelőtti tartott Belgrádban. A szerbek az egész vonalon feladták az ellenállást és visszavonultak. A magyar csapatok minden erősséget megszálltak és teljesen birtokba vették a szerb fővárost. Délben Belgrádot a magyar kivételes törvények rendelkezései alá helyezték.

A 44-ik gyalogezred Kaposvárról rekrutálódik és Albrecht főherceg nevét viseli. A 1. és 2. zászlóalj jelenleg Budapesten állomásozik, a 3-ik Kaposvárott, a 4-ik pedig Bilitzába. Az ezred parancsnoka Mihanovics Károly ezredes, zászlóaljparancsnok: Augusztin Károly ezredes, Sommer Emil, Erhardt Károly és Köller Antal alezredesek.

Oroszország békét hirdet, de mozgósít.

(A pétervári kormány nyilatkozata. — Mozgósított hadtestek. — Németország harora kész.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, július 29.

Szintizta magyar ezred a 68-ik is, amely Szólhokon állomásozik, az ezredet most Freiherr von Reicher-nek hívják, ezelőtt a 68-as katoná Rovics baka volt. Az elsőzászlóalj Szolnokon, a 2. és 3-ik pedig Zimonyban állomásozik. Parancsnoka: Bakkalcz Viktor ezredes, zászlóalj parancsnokok: Konrád Gyula, Humeňovszky Rudolf és Bauer Gyula alvezérek — az utóbbi Kiss József költőnek a veje — és Gofflieb Lajos őrnagy.

Zimonyból jelentik: Számos belgrádi épület, így a pályaudvar is lángokban áll. A puszkaporos torony felrobbant. Kopineva felől puskaüzelés hallható.

Giesl báró a főhadiszálláson.

Ischlből jelentik: A király báró Giesl altábornagyot, volt belgrádi követet, aki eddig a külügyminiszter rendeltetésére állott, a főhadiszállásra vezényelté.

Giesl báró a kelet és a balkáni megyék egyik legalaposabb ismerője. Tizenhét esztendőig volt katonai attasé Konstantinápolyban, ahonnan Cetinjebe került követnek és Ugron után a mai napig ő képviselte a monarchiát a királygyilkos Karagyorgyevicsok udvaránál.

Elfogott szerb kémek.

Zimonyból jelentik: Három szerb tisztet elfogtak és Péterváradra vitték. Az egyik kém.

Osszeütközés a bosnyákokkal.

Bécsből jelentik: Hír szerint a bosnyák határon összeütközés történt, melynél 2000 szerböt elfogtak.

A szerb hadsereg készenlétben.

A szerb hadsereg mozgósítása sebes tempóban halad előre. Bulgária és Albánia határaitól visszavonták a csapatokat és észak felé küldötték őket. A főmasírozás fővonala a Morava völgyben fog kibontakozni. Uzice és Voljave körül nagyobb seregeket vontak össze. Az Oroszországba vezényelt szerb vezérkari tisztek mind visszatérnek Bukaresten keresztül Szerbiába. Harmincöt ilyen tiszt utazott itt keresztül. Szalonikín keresztül százával térnek haza a szerbök. Az önkénteseket lázasan verbuválják. A bandák élére tisztek állottak és Bosznia felé indultak.

A „Narodna Obrana” mindjárt az első napokban ezer fölfegyverzett embert állított talpra. A szerb hadsereg ellátása óriási nehézségekkel jár.

A monarchia gyors elhatározással roppant zavarba hozta a szerb hadvezetőséget. A tüzérség teljesen készenlétben, az csak most szervezték. Az egészségügyi csapatok rettenetes állapotban vannak.

Egyes lapjelentések szerint Sándor trónörökös hivatalosan is átvette a hadsereg fővezényletét.

Nisbe néhány francia aeroplán érkezett, amelyen szerb aviatikusok fognak röpdülni.

Zimonyba érkezett Ivanov bolgár bankigazgató elmondja, hogy a bolgár-szerb határon Katics szerb generálist meggyilkolták.

A Magyar Távirati Irodának jelentik Pétervárról: A kormány a következő kommunikét tette közzé: — „Az a számtalan hazafias megnyilvánulás, amely az utóbbi napokban a fővárosban és a birodalom más városaiban történt, bizonyítja, hogy a szilárd és nyugodt orosz politika a népesség legszélesebb rétegében rokonszenves fogadtatásra talált. A kormány mindamellett reméli, hogy a nép érzelmeinek megnyilvánulása nem fog olyan színben feltűnni, mintha ellenségeskedés volna azokkal a hatalmakkal, amelyekkel Oroszország békében él és változatlanul békében élni akar. A midőn a kormány a hazafias szellem fellángolásából erőt merítve felszólítja az alattvalókat, őrizték meg tartózkodásukat és nyugalmaikat, örködni fog Oroszország méltóságára és érdekeire.”

Meg kell jegyezni — írják Budapesten félhivatalosan — hogy leszámolásunk Szerbiával sem Oroszország méltóságát, sem pedig jogos érdekeit a legtávolabbról sem érinti. Ezt előrebocsátva, a látható nyomatékkal közreadott nyilatkozatból arra lehet következtetni, hogy a háború lokalizációjára indított mozgalommal szemben Oroszország most már nem viselkedik elutasítólag.

Bécsből jelentik: Beavatott politikai körökben az orosz nyilatkozatot a következőképp itélik meg: Oroszország ma közzétett nyilatkozata a tartózkodás politikáját jelenti. Annyi bizonyos, hogy Oroszország e pillanatban nem akar velünk szemben ellenségesen viselkedni, de a kommuniké nem prejudikál az orosz politika jövő állásfoglalására. Orosz lapok arról irnak, hogy Ferenc József levelet írt a cárnak a szerb konfliktust illetőleg. Iteni körökben erről mitsem tudnak.

Kapott-e haladékat Szerbia?

A külföldi sajtó, különösen a francia, azt kérde, hogy miért nem adott Ausztria-Magyarország még egy kis haladékat Szerbiának. Felelet erre egyszerűen az, hogy Ausztria-Magyarország két haladékat adott: első sorban azt a két napit, amely jegyzékünk átadását követte, másodsorban azt a haladékat, amely a szerb válaszjegyzék visszautasításától egész a tegnapi történt hadüzenetig lefolyt. Ez az utóbbi három napi haladék volt, amely alatt Szerbia még változtathatott volna a kielégítő magatartást foglalhatott volna el, amit azonban nem tett. Különben Szerbia a külföld számára válaszjegyzékének tendenciózusan megrövidített tartalmát táviratozta, amely kivonat kedvező színben tüntette fel jegyzéküket. A külföld azóta megismerhette a válaszjegyzék teljes szövegét, meggyőződhetett róla, hogy követelésünk és eljárásunk szükséges.

Az új belgrádi orosz követ.

Pétervárról jelentik, hogy Hartwig helyére a külügyminisztérium keleti osztályának eddigi főnökét, Trubetzkoy herceget nevezték ki belgrádi követé a cár. A kinevezés rendkívül fontos, amennyiben azok előtt, akik ismerik a herceg személyiségét és politikáját, kinevezése az orosz expanzív politikán kiméletlen harcra helyőbe, rendszerváltozást jelent. A herceg ugyanis nemrég megjelent „Oroszország mint nagyhatalom” című művében kifejti, hogy nemzetének boldogulása nem az expanzív törekvések kielégítésében, hanem a belső alkotmányos és kiépítésében s a népjólét és mű-

velődés szisztematikusan fejlődésében rejlik. Elitéli a pánszlávizmust: „A pánszlávizmus, vagy még inkább a pánrussizmus, vagyis az egész szláv népek hegemoniája alatt való egyesítésének eszméje belsőleg tarthatatlan, gyakorlatban kivihetetlen elv”.

Különösen aktuálisak a könyv következő szavai: „Egyetlen nagyhatalom sem törhet idegen beavatkozást, vagy pressziót belső ügyei-be. Erre mindig gondolnunk kell Ausztria-Magyarországgal szemben, amelynek szláv lakossága számban felülmúlja a németet. Az orosz kormány nem lehet feladata, hogy Ausztria-Magyarország nemzetiségi viszonyait beavatkozzék”.

Az orosz mozgósítás.

Berlinből jelentik: Megerősítik, hogy Oroszország a még mindig tartó diplomáciai tárgyalások ellenére katonai intézkedéseket fogantatott. Cári ukázzal tegnap elrendelték a vilnai, kievi, karbini összesen hét hadtest mozgósítását. Az ország belsejében is fontos katonai intézkedések folyhatnak, mert számos vasuti vonalon a teheráruforgalom teljesen megszűnt.

Berlin, július 29. Orosz Lengyelországból érkezett hírek szerint a határon dupla munitiót osztottak szét a katonák között. Azonkívül a hidak védelmére külön csapatokat állítottak fel.

Bad-Nauheim, július 29. Kronstadt parancsnoka, Daniloff tábornok megszakította nauheimi kuráját és hazautazott Oroszországba. Vele együtt nagyon sok orosz és angol fürdőző elhagyta Nauheimot.

Németország részen áll.

Londonból jelentik: Németország itt és Párisban, Péterváron kijelentette, hogy harmadik hatalomnak nincs jog beavatkozni a monarchia konfliktusába.

Berlinből jelentik: Az orosz mozgósításról szóló hírekre a tábori gyakorlatok félbemaradtak és a határolásokon kettős munitiót adtak ki. A hidakat utászok őrzik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A negyedik parancsolat. (Az Uránia szenzációs bemutatója.) Tisztelt anyádat és anyádat, hogy hosszú életed legyen a földön, így van ez benne a Szentírásban és minden gyermeknek kötelessége engedelmessé válni ennek a negyedik parancsolatnak. De a szülőknek is van egy szent kötelességük gyermekeikkel szemben: úgy kell nevelniök gyermekeiket, hogy azok őket tisztelhesék is. Sok gyermeknek éppen az a szerencsétlensége, hogy szüleik a rosszra nevelik őket. Ez az alap gondolata Ludwig Anzengruber megrázó filmdramájának. A negyedik parancsolatnak, melyben megmutatja az író, hogy milyenek legyenek a szülők. E gyönyörű erkölcsrajz élénk színekkel ecseteli a nevelésük által megrontott gyermekek sorsát, kik a szülői szeretet, a meleg otthon nélkül nőnek fel, kik szüleiktől csak rosszat látnak és ezáltal rossz természetűekké válnak és előli bennük a jó hajlamokat.

— Ma nyílik meg az Apolló színház. (Jaj a legyőzötteknek.) Az eredeti tervtől eltérőleg már ma, esütörtökön kezdi meg az Apolló-színház az új szezonját. A nézőtér tökéletesebbé tételével hamarabb készültök el az iparosok s így mi sem áll utjába annak, hogy az Apolló-színház kapui ma nyíljanak meg. Az új szezon első műsora beköszöntője annak a hatalmas és nívós programnak, melyet a direktió összeállított a nyári és az őszi szezonra. „Jaj a legyőzötteknek!” lesz az esütörtöki slágercíme, amely a mostani forró napok aktualitását rejti magában. Az első előadás hat órákor kezdődik. Természetesen a régi, első helyarákamaradnak meg-

Szerb hadifoglyok Aradon.

(Putnik [vojvoda fia köztük van?])

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Nem közönséges látványban volt részük azoknak, akik ma éjjel a temesvári vonattal Aradra érkeztek, vagy akiknek ez időben az állomáson dolguk volt. Egyik waggonból ugyanis szuronyos bakák szálltak ki, akik nagy oszón foglyot hoztak magukkal.

Le nem írható az a feltűnés, amelyet a látvány az utasok körében keltett. Hosszu sorban vonultak a szuronyos bakák, közöttük pedig sorban egymás után a foglyok. A „zug” vezetőjét felismerte a publikum: Vajda Iván dr. aradi ügyvéd volt, aki mint tartalékos hadnagy a napokban vonult be.

A publikum körében csakhamar megindult a találgatás, csakhamar fantasztikus hírek kerültek forgalomba, de kiderült hamarosan a való is:

a foglyok, szám szerint száz-tizenheten a háboru első hadifoglyai. Kivétel nélkül azon a szerb hajón voltak, amelynek elfogásáról már tegnap beszámolt az Aradi Közlöny. A hajónak ma már „Dladi” a neve, a legénységet pedig s egy szerb katonatisztet, aki a hajón tartózkodott, erős fedezetel utnak indították az ország belseje felé.

A fogolyszállítvány ma este tizenkét óra után a temesvári vonattal Aradra érkezett. A katonák a városon keresztül vezették a foglyokat fátylavilágítás mellett. A különös menet mindenütt a lehető legnagyobb feltűnést keltette, a kávéházakból csapatostul rohantak ki az emberek, hogy a háboru első hadifoglyait megtekinthessék. Csakhamar az a kőszá és alapatlan hír kelt szárnyra, hogy a fogoly szerb tiszt Putnik generálisszimusz fia.

A csomagforgalom korlátozása mozgósítás esetén.

(A postaigazgatóság intézkedése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

A mozgósítási parancs közhírré tételétől kezdve a postával az alant felsorolt vasúti vonalakon csak a következő csomagok nyernek továbbítást: a) Katonai küldemények, vagyis katonai parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek és katonai egyének által (csendőrség és határpenzügyőrség által is) katonai parancsnokságok, csapatok, hatóságok és intézetek részére (csendőrség és határpenzügyőrség részére is) feladott csomagok azon legmagasabb súly erejéig, mely az illető postavonalokon a fennálló postai szabályok értelmében portómentes csomagküldeményeknél meg van engedve (és pedig a magyar szent korona országában csomagonként 20, a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságokban csomagonként 50 kg.-ig).

b) Tábori felszerelési tárgyakat tartalmazó azon csomagok, amelyeket katonai parancsnokságokhoz, intézetekhez és katonai személyekhez cimeznek, csomagonként 10 kg. súlyig.

c) Egészségügyi szereket (gyógyszereket, sebészeti eszközöket, kötszereket) tartalmazó csomagok (akkor is, ha magánszemélyek adják fel vagy ilyenekhez vannak címezve) egyenként 10 kg. súlyig.

d) Postai-távirdai vagy távbeszélő üzleti

anyagot (postai értékjegyeket, távirda (táv.) készülékeket, valamint ilyenek alkatrészeit stb.) tartalmazó azon csomagok, melyeknek elküldése szolgálati szempontból sürgősen szükségesnek mutatkozik.

e) Állami hatóságok által feladott portómentes csomagok 20 kg. súlyig.

Ha egészségügyi szereket avagy tábori felszerelési tárgyakat tartalmazó csomagokat magánegyének adnak fel, a felvevő hivatal a tartalom megállapítása végett, azok felnyitását kívánhatja és jogosítva van e csomagokat vizsgálautasítani, ha a feladó azokat felnyitni vonakodik, avagy ha az össz tartalom a bevallásnak meg nem felel.

Azon postahivatalok kölcsönös forgalmában, a melyek közt a csomagok az alant megnevezett vasúti vonalak felhasználása nélkül továbbíthatók, a csomagforgalom a lehetőséghez képest érintetlen marad, mindamelllett a

megengedhető legmagasabb súly a „szükséges csomagok” közé nem számítható valamennyi csomagküldeményre nézve 5 kg.-ra korlátoztatik. Ezenkívül a posta- és távirdaigazgatóságok fel vannak hatalmazva a csomagforgalmat ezen a vonalakon is még további korlátozásnak alávetni, avagy teljesen beszüntetni, ha a rendelkezésre álló közlekedési eszközök a postaforgalom szabályszerű lebonyolítására nem elégségesek.

A szóbanlevő vasúti vonalak közül Aradot érdeklik a következők:

Arad—Temesvár—Józsefváros. Békéscsaba—Arad, Budapest—Temesvár—Józsefváros, Nagybecskerek—Sándorudvar—Zombolya, Nagykikiinda—Nagybecskerek—Pancsova, Nagyvárad—Szeged—Rókus—Vinkovci, Temesvár—Józsefváros—Bázis, Temesvár—Józsefváros—Módos—Antalfalva, Versec—Lugos—Marosilye, Versec—Pancsova—Józsefváros, Makó—Szeged.

Árulásért letartóztatott szerb papok.

(Megvasalt foglyok az aradi állomáson. — Házkutatás a zárjában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Hihetetlenül hangzik, de mégis úgy van, hogy akadnak ma, a háborus napokban polgárai az országnak, fiaik ennek a hazának, akik a véres elintézésre váró konfliktusban nem a kristálytisztá igazság alapján álló, jogosan le-sújtó monarchia iránt gyuladnak lángra, hanem a szerb királygyilkos bandával rokonszenveznek. Elszórtan bár, de csakugyan történnek olyan események, amelyek arra mutatnak, hogy a belgrádi Narodna Obrana, Omladinák és más konspiráló egyesületek nemcsak Boszniára terjesztették ki alattomos hálójuk szövetségét, hanem — talán évtizedek óta — titkos aknamunkát folytattak a magyarországi szerbek megméltelyezésére is. És ezt a csuszó-mászó, lappangó munkát siker is kísérte. Nem a magyarországi szerb lakosság zöménél, amely józanabb, hazafiasabb, lelkesedőbb, mint akárhány vezére. Az aknamunka éppen a gyengébb lelkületű intelligenciánál talált hatásra, olyan szerb vezetőknel, akikben a szereplésre való vágy hatalmasabb az erkölcsnél és kötelességtudásnál.

Teljes erővel és soha eléggé meg nem dicsérhető elszánt gyorsasággal véghez a mestani komoly órákban ezekkel a megtévedt, meg-ingott emberekkel és fanatizmusukban elvakult csoportokkal a kormány. A lappangó üszköt nem lehet egy pillanatig sem parázsolva hagyni, hanem — mint a kormány proklamációja éppen erre célozva kifejezte — *össze fogjuk morzsolni*. Az eddig előfordult esetekben azonban olyan eréllyel csapott le a hatalom, hogy a kétségtelenül példát statuáló esetekre nem következnek újabbak és a hazafias szerb faji lakosság maga is elfordul a megbotlott, hűtlen utakra került vezetőktől.

A délvidéken néhány helyen nyomára jöttek a nagyszerb ábrándoktól megmámorosodott bujtogatóknak és Nagybecskereken, Fehértemplomban, Versecen, Újvidéken nem egy elfogás történt. Nem győzzük azonban hangsúlyozni, hogy egyetlen egy helyen sem a szerb lakosság mozgolódott, hanem egyes vezető szerepre hivatott egyének igyekeztek megméltelyezni a józanabb egyszerű polgárokat. Az áruló ülmekért letartóztatott egyéneket különböző városokban helyezték el és így tegnap este

Aradra került egy szerb látvány dél-magyarországi szerb városból

A pályaudvar harmadosztályú várótermében óriási feltűnést keltett tegnap este egy kis csoport: négy állig fölfegyverkezett, szuronyos csendőr őrizett kilenc foglyot:

négy szerb lelkészt, két urias ruházatu szerb férfit, mint kitűnt: szerb tanítót, és három szerb földmivest, akik vasraverve szorongtak a padon.

A három földmives közül kettő férfi, a harmadik asszony volt. Csakhamar nagy tömeg vette körül a nehéz vasba vert foglyokat és érdeklődéssel kérdegették őket. A négy lelkész — kettő egészen fiatal, kettő idősebb — ajkuktól összeszorítva hallgatott. A kíváncsiasok azonban mégis hamarosan megtudták, hogy a foglyok temesmegyei szerb községekből valók és ott a monarchia ellen, Szerbia mellett irgáltak. A tömeg hangulata hirtelen a foglyok ellen fordult.

— Le az árulókkal!

— Föl kell kötni őket!

— Pusztuljon Szerbia! — kiáltozták (a egy lelkesedő, hevesebb véru ember egyenesen nekiugrott az egyik fogolynak. A négy csendőr alig tudta megvédeni a tömeg dühe ellen foglyait, akiket nagy nehézséggel a pályaudvari őrszobába vittek és ott várták be a továbbszállításukra rendelt vonat indulását.

A temesmegyei foglyokat tehát tovább szállították Szeged felé, ahol a Csillagbörtönben zárják el őket, azonban ma délelőtt már Aradnak is jutott egy fogoly szerb pap. A csendőrök ugyanis egy

aradmegyei szerb lelkészt tartóztattak le árulás gyanuja miatt.

Magyarpécskán teljesített egyházi funkciót egy idő óta Gedeon Milivoj szerb lelkész, aki régebben a bezdini szerb zárda lakója volt. A csendőrségnek tudomására hozták, hogy a lelkész a szerb konfliktus kiélesedése óta a földön izgat a monarchia ellen és hazafias agitatorokat tesz a szerb lakosság előtt. A csendőrök megállapították, hogy a hírek igazt mondanak: a szerb lelkész csakugyan igazt beszédeket mondott a pécskai szerb lakosokhoz. Tegnapelőtt a csendőrök megjelentek a lelkész lakásán, ahol házkutatást tartottak, kompromittáló iratokat, szerb lapokat foglaltak le és a lelkészt letartóztatták. A pécskai foglyot ma bekísérték Aradra, ahol az ellene felvett vizsgálat befejezéséig fogoly marad. Hír szerint a bezdini szerb zárda is kutatnak szerb

HIREK. LEGÚJABB.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Este hivatalosan megcáfolták a Belgrádi híreket. A város bevétele egyelőre nincs tervbe véve. Holnaptól ilyen nem hivatalos hírek megjelenését megakadályozták. Értéktözsde — a tőzsdetanács mai határozata szerint — egyelőre zárva marad, gabonátözsde csak szombatig.

Budapest. Katonai központok védköteles alkalmazottak bevonulásának elhalasztása iránti kérését csak legsürgősebb esetekben és csak katonai célokra dolgozó üzemekre nézve teljesítik. — Kérvényt beadók is kötelesek azonban bevonulni.

Berlin. Moszkvában gazdag oroszok hatalmas összeget gyűjtöttek szerb hadi célokra.

Londonból jelentik: Hír szerint a nagykövetségi konferencia a háború kitörése ellenére is összeül.

Berlinből jelentik: A birodalmi bank kamatlábat nem emeli.

Szófiából jelentik: Macedónia lakóit szerb seregbe lépni kényszerítik, ha a lakosság elmentáll összeverik, a menekülőket agyonlövik.

Pétevárról jelentik: A román követ Bukarestbe utazott. Románia semleges marad. Orosz lapok közlik, hogy a tegnapi koronatanácsos román követ is részt vett.

Bécsből jelentik: A katonaiskolák utolsó évfolyamu növendékeit hír szerint elsején tisztekké nevezik ki.

Prágából jelentik: Cseh takarékpénztár Vörös keresztnek-szászer koronát, Bécsben Reitzes báró családok segélyezésére huszezer, Vörös Keresztnek negyvenezer koronát adott.

Berlinből jelentik: Itteni orosz nagykövet szabadságáról visszatért.

Amszterdamból jelentik: Holland Bank lezámitolási kamatlábat negyedfélről ötödfélre felemelte.

Szendrey segélyt kér a háború miatt.
(Behívták a színészeket. — Nem tartanak előadást.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Azoknak az intézményeknek, amelyek leg hamarabb megérzik a háború előidézte szomorú helyzetet, egyike a színház. Amikor az apának fiát, az asszonynak férjét, a családnak kenyérkeresőjét fegyverbe szőlítja a hazatitui kötelesség, vajjon kinek van kedve ahhoz, hogy színházba járjon. Bizony alig akad közönsége a színházaknak. Másrésztől azonban a színházak és színházak férfi tagjainak jórésze hadköteles és a deszkákról ők is az élet szinpadára távoznak. Így azután a színigazgató és a társulat itthon maradt tagjai a legszomorúbb helyzetbe jutnak.

Ez a sors, amely az ország minden részén levő színházaknak részül jutott, nem kerülte el Szendrey Mihály színigazgatót sem, aki csütörtök óta Hódmezővásárhelyen játszott társulatával. Az igazgató ma beadványt intézett, Varjassy Lajos polgármesterhez, amelyben ecseteile kétségbeesett helyzetét, elmondotta, hogy az előadásokat már kénytelen volt megszüntetni és segélyért fordult a városhoz. Varjassy Lajos polgármester a kérelmet táviratilag felterjesztette a kultuszminiszteriumhoz, ahonnan bizonyára Szendrey Mihállyal együtt az ország többi színigazgatói is várják a nehéz helyzetben támogatásukat.

Arad világitása a háborús napokban.
(Behívták a gázgyár és villamos telep embereit.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

A háború kivételes helyzetet teremt az ipar, a közgazdaság, a kereskedelmi élet egész vonalán. Elsősorban katona kell most az országnak és bizonyos, hogy a behívások által rengeteg munkaerő távozik a normális életben elfoglalt helyéről. Éppen ezért kikerülhetetlen, hogy ne szenvedjenek hiányt egyes ipari vállalatok. A közönség szempontjából fontos, hogy ha már a magánvállalatok a háború ideje alatt nem is tudják rendesen teljesíteni munkájukat, legalább a köznek szolgáló vállalatok működése terén ne álljon be szünet. Így ijesztő kérdésként vonul föl az, hogy vajon a közvilágítás terén nem fog-e Arad város hiányt szenvedni. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a villanygyárhoz, ahol a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az alkalmazottak egy részét behívták és ennél fogva a külső szerelések egy részét be kell szüntetni. Attól azonban nem kell tartanunk, hogy az üzemből fennakadás áll be. A gyárnak különben több hónapra elegendő szénkészlete van.

A gázgyárban már nem kaptunk kérdéseinkre ilyen kedvező választ. A gázgyári munkások közül 14-et behívták, ennél fogva installációkat, csőlefektetéseket a gyár most nem képes végezni. A megmaradt munkásokra a házi javításnál és fűtésnél szükség van. Azonban behívták a gyár gázmesterét, akinek hiányát annyira érzi a gyár, hogy esetleg be kell szüntetni az üzemet. A légszuszgyár vezetősége a polgármesterhez fordult, hogy hasson közre a gázmester itthonmaradhatása érdekében, mert különben a gyár nem tudja megigérni, hogy zavartalanul fog folyni az üzem. A polgármester táviratilag tette meg a szükséges intézkedést, eddig azonban még nem jött a katonai hatóságtól válasz.

— A király Schönbrunnban. Bécsből jelentik: A király csütörtökön reggel 7 óra 10 perckor udvari különvonattal elutazik Ischlből és déli 12 óra 18 perckor megérkezik a penzingeri pályaudvarra, ahonnan Schönbrunnba megy. Ofelsége kívánságára semmiféle fogadtatás nem lesz.

— Szilárd az aradi pénzpiac. A mostani mozgalmas idők ismét bizonyosságát nyújtják annak, hogy Arad gazdasági élete talán a legszilárdabban van megalapozva az egész országban. A háború eddig semmi lényegesebb változást nem idézett elő a gazdasági forgalomban s az árak emelkedése sem olyan mérvű, mint máshelyütt. Gazdasági életünk szilárdságát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a takarékpénztárak semmiféle intézkedésre kényszerülve a háború következtében nem voltak. A mozgósítás első két napján, vasárnap és hétfő a szokottnál nagyobb volt ugyan a forgalom s a kisbetétesek jelentkeztek pénzükért s a pénzüintézetek készséggel adták azokat vissza. Keddre már egyetlen ember sem jelentkezett, ami a közönség higgadságát és józan megfontoltságát jelenti. Remélhető, hogy az aradi publikum továbbra is magmarad józansága mellett, hisz tisztában van azzal, hogy ilyen időkben a betétek indokolatlan kivétele a gazdasági élet, sőt az ország biztonsága elleni merénnyellett ér fel.

— Angol önkéntes csapat a háborúban. Budapestről jelentik: A hazánkban élő angolok, amerikaiak önkéntes csapatot akarnak alapítani seregünk támogatására.

— Tisza — a második Bismarck. A lelkesedés, amellyel a monarchia népei a háborút fogadták, átosapot határainkon túl is, a Németországban époly viharosan tüntetnek a háború mellett, époly melegen éltetik Ferenc Józsefet, akár csak minálunk. Érdekes dolgokat mondtak erre vonatkozólag egy aradi földbirtokos családtagjai, akik ma érkeztek haza Németországból. Németországban — mondták — egyebet sem lehetett látni most, mint hatalmas ünneptetéseket a monarchia és a háború mellett, s hogy milyen lelkes hangulat uralkodik, azt jellemzően bizonyítja az az eset, hogy amikor egy nagy drezdai kávéházban a zenekar a himnusz és a Gotterhaltét játszotta, felállott a kávéház egész közönsége, s az emberek kivertek a kávéházból egy orosz és egy francia tisztet, akik ülve maradtak. A nyilvános helyiségekben, az utcákon, mindenütt hangosan éltetik a monarchiát, s ugyancsak népszerű ember Tisza István gróf is, akiről egy igen előkelő német ur így nyilatkozott: „Tisza ő a második Bismarck.”

— Tüntetés a háború mellett Pancsován. Pancsován, ebben az exponált fekvésű határzéli városban — mint az Aradi Közlönynek jelentik — ma délután öt órakor nagyszabású, méltóságteljes és lélekemelő tüntetés volt a háború mellett. Tíz-tizenkétezer emberből álló óriási tömeg vonult nemzeti lobogók alatt a városház elé, ahol hatalmas kórusban elénekelték a Himnusz, a Szózatot és a Ferenc József azt üzenté dalt. A hatalmas tömeg lelkesen éltette a királyt és a hadsereget, majd a főispánt és a polgármestert kívánta hallani. A városháza erkélyéről Dániel Tibor, báró főispán nagyhatású, gyönyörű beszédben ismertette a háború előzményeit, annak okait, a monarchia és különösen a magyar nemzet bánulatos együtt-érzését, az egész Európát csodálatba ejtő imponáló erejét, ősz királyunk sokat szenvedett fenkölt egyéniségét. Beszédével könyekre fakasztotta nemcsak a nőket, hanem a meglelt férfiakat is, majd ennek lelkesítő, gyújtó befejezésével frenetikus lelkesedésre ragadta az óriási tömeget. A nők kendőiket lobogtatták és virágokat szórtak a közönség között álló katonákra, a férfiak percekig tartó tomboló lelkesedéssel ujjonva éltették a háborút. Ilyen megható jelenetet Pancsován még nem láttak. A főispán után Rada Ignác dr. német nyelven mondott szép beszédet. A tömeg ezután tüntetőn körmenetben bejárta zeneszó mellett a várost.

— Meghalt, mert a fia bevonult. Csáki Lukács mezőturi napszámosnak is behívták a fiát. A fiu tegnap be is vonult Aradra s vele jött az apja, aki ma akart hazautazni. Délutájban kiment a pályaudvarra, de alig időzött ott, összeesett és meghalt. Megállapították, hogy szívizélhűdés ölte meg.

— Segítség az itthon maradtoknak. A hadba vonult katonák itthonmaradt családjai részére megindított gyűjtési akciót folytatja Varjassy Lajos polgármester és kérő szóval fordul Arad város nemesszivű polgárságához, hogy bármi csekély összeggel, de siessen a rászorulóknak segítségére. Ma Lakatos Ottó dr. minotita rendfőnök száz koronát adományozott erre a célra.

— A háború miatt. A városnál, mint ismeretes, augusztus elsején járt volna le az új templom építésére kiírt versenytárgyalás. A vállalkozók közül többen azzal a kéréssel fordultak a tanácshoz, hogy tekintettel a háborúra, amely miatt az aradi alkalmazottak legnagyobb része bevonult a hadsereghez, halassa el a versenytárgyalást. A tanács teljesítette a kérelmet. A városi földek bérbeadásának napját is elhalasztja a tanács augusztus 4-ikéről 24-ikére.

— **Polgári áruforgalom felvétele az Acsev. állomásain.** Értesítjük a tisztelt szállítóközönséget, hogy tekintettel a mozgósítás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyokra, az aradi fűtőházi telepünkön „Arad-Fűtőház” elnevezéssel az összes gyors- és teheráru forgalomra egy mellék árukezelési és elszámolási helyet létesítettünk, amely a közönségnek folyó július hó 31-től kezdve rendelkezésre áll. Aradon helyben feladásra kerülő, vagy vonalainkon Aradra való rendeltetéssel feladásra hozott gyors- és teherárak „Arad-Fűtőház”-ra adandók fel és a simándi-uti felüljáró mögött létesített ideiglenes árukezelési helyen vétetnek fel, illetve adatnak ki 750 kilogramnál súlyosabb, egy kocsii hosszát meghaladó árak és oly árak, melyeknek kezelésére külön berendezések szükségesek, csak külön megegyezés mellett vétetnek fel szállításra. Kiszombor-szegedi vonalszakaszunkra, valamint a csatlakozó pályákra rendelt küldemények felvétele egyelőre szünetel, kivéve azokat, amelyekre nézve a m. kir. államvasutak forgalmi korlátozása ki nem terjed. Többi állomásainkon a polgári áruforgalom egyidejűleg felvétetik. Az „Arad-Fűtőház”-i szállítmányoknál mindenkor az aradi díjtételek alkalmazatnak. Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Igazgatósága.

— **Sándor szerb trónörökös tudott a szerajevói merényletről.** Berlinből jelentik: A néhány hét óta itt időző Budrovic Szeverin volt szerb százados nyilatkozatot tett a szerajevói merénylet tervének előkészítéséről:

— A szerajevói merénylet előtt néhány héttel — mondotta — naponként összejövetel volt a belgrádi tiszti kaszinóban, ahol Sándor trónörökös is mindannyiszor megjelent. Itt tárgyalak eléggé nyilvánosan Ferenc Ferdinánd megöletéséről, Sándor herceg e tárgyalásokon a jóakarata hallgató szerepét töltötte be. Pasics miniszterelnök, amidőn tudomására jutott a tisztek összeesküvése, Péter királyhoz sietett s arra kérte őt, hogy Sándor trónörököst tiússa el az üléseken való részvételről. Péter király nem vette komolyan a dolgot. A merénylet minden részletét a belgrádi tiszti kaszinóban beszéltek meg, ott bízták meg Biganovicot a bombavető megszerzésével és onnan ment az utasítás a kragujeváci arzenálba, hogy a bombákat Ciganovicnak adják ki. Sándor trónörökös minderről informálva volt és ha nyíltan nem is adott kifejezést annak, hogy helyesli a terveket, hallgatásával mégis bátorította a tiszteket. A király azután mégis megemberelte magát, kérdőre vonta a trónörököst. Heves jelenet játszódott le közöttük, amely azzal végződött, hogy a trónörökös felfogása győzedelmeskedett és a király furdőre utazván, helyettesítésével a trónörököst bizta meg. Ugy akart a dilemmából kikeveredni, hogy lemond a trónról, de erről a szándékáról Pasicsnak sikerül őt lebeszélnie. Az összeesküvésről tehát Péter király is, Pasics is tudott, de tehetetlenek voltak a katonatisztekkel szemben.

— **Pasics békét szeretne.** Berlinből jelentik: A Lokalanzeigernek jelentik Belgrádból, hogy Pasics szerb miniszterelnök nyilatkozata szerint a háboru most már nem kerülhető el a nagyhatalmak intervenciója nélkül. Pasics kijelentését úgy magyarázzák, hogy Szerbia szívesen venné, ha a nagyhatalmak Szerbiára nyomást gyakorolnának, amely esetben a monarchia valamennyi követelésének teljesítését Szerbia akként tüntethetné fel, mint Európa akaratát, amely előtt kénytelen meghatolni.

— **Az aradi uszóverseny,** melyet a Toldyklub augusztus 2-ára hirdetett, a háboru miatt bizonytalan időre elmarad.

— **Szerb kémnek nézett lövöldöző.** Ma este 8 órakor Tenczlinger József kőművesegéd forgópisztolyából közvetlen közelből rálőtt Wéber Mihály szobafestőre, aki azonban félreugrott: a lövés elől. A lövés zajára figyelmes lett egy arra haladó népfőlkelő katonai őrző, amely Tenczlingert bekísérte a rendőrségre. A járőrelők között nagy feltűnést keltett a katonák által kísért kőművesegéd és csakhamar az a hír terjedt el, hogy szerb katonaszökevényt fogtak el. Egyre nagyobb tömeg kísért az őrzőket úgy, hogy mire a rendőrséghez értek, százakra menő közönség haladt az elfogott Tenczlinger mögött. A rendőrségen azután kihallgatták Tenczlingert, aki azzal védekezett, hogy Wéber kövel támadt rá és ő csak önvédelemből lőtt. A rendőrség egyelőre őrizetbe vette.

— **Kaszárnya — Fischer Eliz árvaházáról.** A rendkívüli idők rendkívüli eseményeket produkálnak. A Szerbia ellen, nemzeti becsületünkért megindított háboru olyan elhatározásokra kényszeríti az embereket, amelyek normális időkben szinte elképzelhetetlenek. A háboruba vonultak elhagyott családtagjaiért való gondoskodás megmozdította a szíveket és a súlyos pénzviszonyok ellenére már is tekintélyes összeget áldozott a társadalom az igazi jókonyság eme szert oltárán. A nemes elhatározásoknak szép példát mutatott ma Fischer Eliz általánosán ismert aradi milliomos házlajdonos. Ismeretes, hogy Fischer Eliz Andrásytéri portáján — a Batthyány-utcai oldalca — impozáns épület áll a homlokzatán ezzel a felírással: *Israelita leányárvaház.* A milliomos asszony az építészével való pörösködés miatt tudvalóval nem adta át rendeltetésének a szép épületet, amely már csaknem egy évtizede üresen áll. Fischer Eliz asszony ma mai nap folyamán fölkereste Varjasey Lajos polgármestert, s kijelentette ama hazafias és humanus elhatározását, hogy üres, becsukott árvaházát hajlandó katonai célokra átengedni. Nincs kifogása ellene akár kórházzá, akár kaszárnyává alakítják át a sokat emlegetett árvaházat.

— **Barbini Lotti házassága.** Megírta ma az Aradi Közlöny annak a romantika mese-szálaival átszőtt gyönyörű házasságnak a történetét, amelyet Barbini Sándor vezérőrnagynak az aradi 33-ik gyalogezred volt parancsnokának leánya, Lottika kötött Tullits László századossal. A polgári házasságkötés ma délelőtt folyt le az anyakönyvvezető előtt, tanuként szerepeltek Barcza Simon ezredes és Grell Győző kapitány, Barbini brigadéros az esküvő után rögtön visszautazott Nagyváradra.

— **Caillauxné felmentették.** Párisból jelentik: Nyolc napi tárgyalás után az esküdt-bíróság az esküdtek verdiktje alapján felmentette Caillauxné, akit négy hónapi és 12 napi fogság után szabadonbocsátottak. Caillauxné felmentésének a hírére nagy néptömeg verődött össze a boulevardokon. Tüntetések is voltak, a lakosság egyrésze Caillauxné ellen tüntetett, a másik része pedig az újabb külpolitikai híreket várta. A rendőrség és a tömeg között többször volt kisebb összeütközés, de ez sohasem öltött komolyabb jelleget. Több egyént letartóztattak, közöttük Edmond Rostand író két fiát is. Este az újságok szerkesztőségei előtt is nagy néptömeg hullámozott. Lehurrogtak Caillauxné felmentésének hírére. Éjjel tizenegy órakor a Rue Richelieu közelében szintén erős tüntetés volt Caillauxné felmentése ellen.

— **Lóavatás.** Aradon a régi vásártéren ma tartották meg az első lóavatást. Ez alkalommal több lovat vásároltak a hadsereg részére. A lovakért háromféle vételárat fizettek: 600, 800 és 1050 koronát.

— **Ünneplik a fővezért Bécsből jelentik?** Tegnap este sok ezer főnyi néptömeg tüntetett a város utcáin. A hazafias tüntetés tetőpontját Frigyes főherceg palotája előtt érte el. Itt beszédeket is mondtak, s éltették Frigyes főherceget, aki megjelent az erkélyen és levett kalappal intett köszönetet a lelkes néptömegnek.

— **Kereskedelmi szakoktatás.** A háboru folytán Arad keresk. irodáiban és intézeteiben a legközelebbi időben tömeges állások jönnek üresedésbe. Ajánlatos tehát mindkét nembeli tanulóknak, kik 3—4 polgárit, vagy megfelelő iskolát végeztek, hogy az augusztus 3-án kezdődő új kereskedelmi szaktanfolyamba beiratkozzanak, hol mérsékelt tandíj mellett gyakorlati kiképzést nyernek könyvvitelben, gépírásban, gyorsírásban és irodai munkálatokban és ahol díjtalan állásközvetítésben is részesülnek. *Engel keresk. szaktanfolyam Bázár Vilmos-utca 2., Földes-palota mellett.* 4478

— **Mérlegképes könyvvitelben és levelezésben,** irodai gyakorlattal bíró urak és hölgyek teljes kiképzést nyernek rövid idő alatt külön órákban, Engel kereskedelmi szaktanfolyamában, Lázár Vilmos-u. 2. Földes-palota mellett. 4478

— **Rendkívüli leszállított árban** kaphatók gyermekkosik a legelegánsabban csabivitelben ülészek, összeesukható gyermekkosik, függő és nyugagyak, utazási cikkek, női táskák nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél. 4102

— **Neptun strand-fürdő,** modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

— **Ha rosszul érzi magát, igyék egy** 370g oredői Kárpáti-féle...epenhajtót, mely a legkifejlesztettebb fájdalommentesítő hárszer. Iso édecz, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K. 480. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Beni-tér. 14

— **Harminc százalékkal olcsóbb lett a** gyermekkosik a Fischer Nagy Árvaház Gyáriaktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— **Gírárdi kalapok és tennisz ingek** 3 korona 50 fillértől s más nyári uri divat újdonságok, nagy választékban, rendkívüli olcsó árban „Ohic” uri divat üzletben, Arad, Andrássy-tér 15. 4101

— **Kiváló szép formájú tenniszcipők** urak és hölgyek részére. Angol vászon sétacipők és a világhírű Chasalla Kneip-sandalok. már az előre haladott idény miatt mélyen leszállított áron Weinberger János kizárólagos cipőraktárába. 2271

— **Postacsomag,** ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában József főherceg-ut 22. sz., a Kossuth-szoborral szemben.

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1918. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— **Vidékiek bármily megbízással a** Messenger-Boy vállalatához bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A bécsi és budapesti tőzsdetanács határozata folytán folyó hó 29-én szerdán a tőzsde zárva maradt.

Felkeltő szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból.

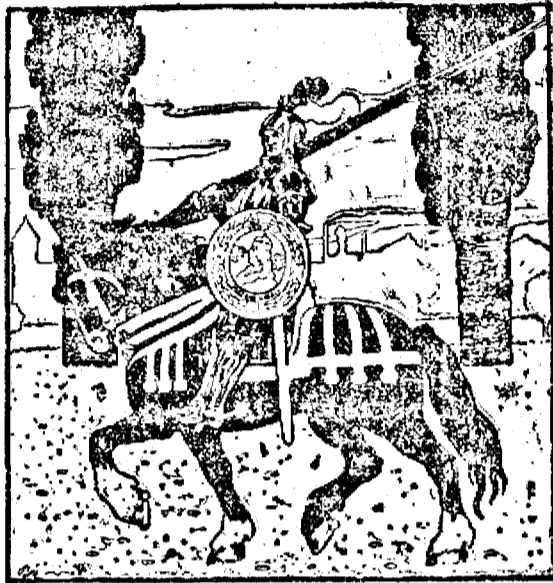
FOG- kövek eltávolítása, fogaktehértése és hibás fogsorok átajkítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a leghírnevebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megeléghessek.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

NYILTTÉR.*

**Hóditó körútra
indul az új
kőbányai sörfőzde!**

**FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T.
KÖBÁNYÁN**

Főraktáros: Kaufmann Lajos és Társa
Arad, Boros Beni-tér 21. szám. 9288

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO SZINHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Julius 30 és 31-én

Megnyitó előadás:

Jaj a legyőzöttnek

Vae Victus!

dráma 3 felvonásban, a legújabb film-szenzáció.

Aktuális kép.

Az előadások pontban 6 órakor kezdődnek.

Kedvezményes jegy-utalványok nem érvényesek.

3987

9261

18911-1914.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a f. évi június hó 15-én fellépett száj- és körömfájás megszűnt. A f. évi július hó 31-én tartandó heti állatvásárra már mindennemű állat (ló, szarvas marha, juh, kecske, sertés) felhajtható.

Arad, 1914. július 29.

Greén, főkapitány.

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérnemű hófehérré való tisztítására, amellet enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad. Telefon 592. szám. 4125 Telefon 592. szám.

Kereskedők figyelmébe!!!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.

Raktáron vannak: Kugler-, Heller-, Fürth- és Manner-árak. 4347

GÁBOR MIKLÓS ARAD,
Andrássy-tér 18. Salacz-utcai rész.

Telefon: 1059.

Telefon 910.

Telefon 910.

Kiváló tisztelettel

Mindenkinnek érdeke,

Kovács Gusztáv

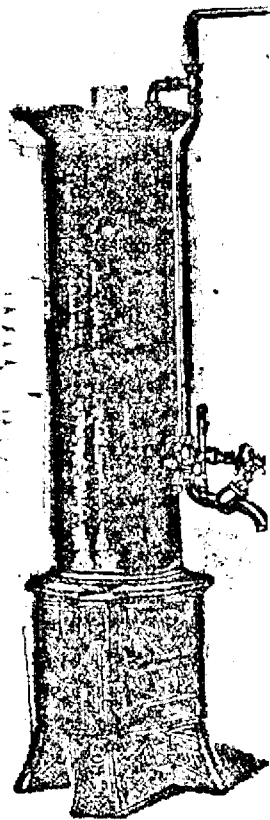
Arad,

4421

Eötvös és Erzsébet-körút sarok.

hogy a mai kor igényeinek megfelelően ott vásároljon, ahol személyesen is meggyőződhetik a cikkek tisztán tartásáról és az áruk kiváló jó minőségéről. Modernül berendezett üzletemben raktáron tartok elsőrendű fűszer-árut, finom fajborokat, likőr-különlegességeket, a leze söbbrendű gyárak cukorka és itményeit, amire a színházba járó közönség szíves figyelmét felhívom. — Naponta iriss sajtók, vaj, prágai sonka és felvágott különlegességek, továbbá hazai és déli gyümölcsök nagy választékban kaphatók. Személyesen vagy telefonon feladott rendelést hához szállítok. Vidéki rendelést postafordultával eszközölök.

Vizvezetékek és csatornázási vállalat

hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdő-, klosett, mosdó, szivattyus kutak felszerelését és javítását elvállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. 26 évi tapasztalataim elég biztosíték, hogy t. rendelőknek az elvállalt munkát pontosan és olcsón eszközölöm úgy helyben, mint vidéken. A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester

ARAD, Fábrián-utca 12. sz.

Telefon 748. ::: Jóhából való fiuk tanulóknak azonnal felvétetnek

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin tartóval.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-társaságban.

Ultrareform háztartási patent befőttes üvegek és gőzfazekak eredeti gyári árban kaphatók. 3978

Fischer Mór

ARAD,

Andrássy-tér 25.

Telefon 568.

Költözködők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3981

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Üzlet- és műhely-áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt 3980

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLOS.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Krispin József

zongora üzlete

Arad, Deák Ferenc-utca 28. sz.

A legjobb bel- és külföldi gyárakból való

zongorák

3033

nagy választékban készletben vannak és 200 koronától 3000 koronáig kaphatók. Zongora javítások és hangolások úgy helyben mint vidékre a legjutányosabb díj mellett saját szakképzett segédem által eszközöltek.

Zongorák és pianók mérsékelt havi bér mellett a n. é. közönség rendelkezésére állanak.

Ajánlunk

közvetlen a bányából, vagy telepünkről egész waggonrakományokban, valamint tetszésszerűtlen mennyiségben

Cséplésre és gőzsántásra

Elsőrendű magyar és porosz

darabos kőszent

legolcsóbb áron.

Kitűnő tisztelettel:

Kneffel Károly és Fia

Szén és Kokszy nagykereskedése

ARADON.

4143

Városi és megyei Telefon 139. szám.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek: zálogéldulákat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és briliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

Lengyel Gyula,

műlakatos,

épület és vasszerkezeti műhelye

ARAD,

Deák Ferenc-utca 38.

Tanulók felvétetnek. 3844

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORÉ“ szót is csatoltam. —

Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek

1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrássy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Vojtek Kálmán urak gyógyszertárában, valamint Vojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

A Gambrinus tartja ma és mindennap

nagyvendéglő kerthelyiségében
(kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben)

Koczkás József karmester-igazgató
Budapestről 15 tagu társulatával

hangversenyeit.

Szives pártfogást kér
Szalay Imre
vendéglős. 4425

APRÓ HIRDETÉSEK

OKTATÁS.

Engel

Kereskedelmi szaktanfolyama. Könyvvel, Gépírás, Gyorsírás. Levelezés. Keresk. száman és irodal munkálatok. F. évi aug. 8-án új párhuzamos tanfolyamok veszik kezdetüket. Alapos gyakorlati oktatás keresk. és ügyvédi irodák részére. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásközvetítés. Lázár Vilmos-utca 2. sz. Földes-palota mellett. 4477

KIADÓ LAKÁS.

A lakás nyilvántartási iroda. (Messenger Boy vállalat) Deák Ferenc-u. 8. Felajánlja lakást kiadóknak és lakást keresőknek megbízható szolgálatait az augusztusi negyed alkalmából. Novemberi lakások iránt már számos érdeklődés. Butorozott szobák kerestetnek. Elenyészően csekély díj. Telefon 816. 4337

Kellemes

díszkrét utcai butorozott szoba előszobával kiadó. 4479

Kiadó

Kiss Ernő-utca 1. alatt két szobás udvari lakás augusztus 1-ére. 4416

Két szobás

udvari lakás előszobával kiadó. Tökölly-tér 4. sz. 4471

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Apponyi Albert

vagy Erzsébet-körut közelében, 2-3 szobás utcai lakást keresek. Flórián-u. 5/c. alatt modern 2 szobás lakás azonnal kiadó. Cim 8 kiadóba. 4391

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens,

gyönyörű kézírású férfi, perfect magyar-német levelező, állást keres. Cim a kiadóban. 4468

Kereskedelmi

értséget végzett jóírású urifü, irodában alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 4470

Mérlegképes könyvelő,

perfect magyar-német levelező, dispositióképes első erő, nagy gyakorlattal, kisegítő vagy helyettesítő működésre ajánkozik. Cim a kiadóban. 4477

ALKALMAZÁST NYER.

Kádármunkákhoz

Is értő munkást keresek. Ajánlatok „Tanult kádár” címen a lap kiadóhivatalába intézendők. 4474

Vegyeskedésembe

keresek egy ügyes segédet, ki románul is beszél azonnali belépésre. Weisz Mór Székudvar. 4475

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Próbálja meg

a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik, ize, aromája páratlan. Naponta friss pörkölt! Dürr Gusztáv fűszer- és kávénagykereskedés Aradon, a városházzal szemben. 8577

Zöld ringlót

befőzni, postakosaranként kor. 2.50 utánvétellel szállít Philipp Péter áll. tanító Józsefszállás (Temes megye.) 4398

100 drb.

jókarban lévő transport hordó olcsón eladó Sohauer Ignác Lipka. 4394

INGATLAN.

Gaál László-utca 23. sz.

sarokház azonnal eladó, melyben péksütőde is van 4458

Egy

három szoba, konyha, éléskamrából álló ház istállósával és 800 quadrátfölddel Kísszentmiklós, országut 65. sz. alatt eladó. 4464

Aradon a főtéren

egy régen fennálló korlátlan italmérési üzlet berendezéssel együtt eladó. Cim a kiadóban. 4465

ÜZLETEK.

Tető cserép

alig használt kocsi-, ló- és lószerszám igen olcsón eladó, Dengl fatelepe. 4482

Egy

fűszerkereskedő-segéd és egy bolti-szolga azonnal felvétetik. Dürr Kocsárd, Boros Beni-tér 15. 4480

Keresek

jómeneteli üzletet vidéken házzal, italmérési joggal megvétele. Cim Gonda Miksa, Arad, Határ-utca 16. 4476

KÜLÖNFÉLE.

Legjobb lugmentes

arc- és képmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készül, lugmentes, a legfinyásabb arcú hölgyek és gyermekek, csöcsémők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Batthyány-u. 1224

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorabántalmak, láz, általános gyöngeges ellen páratlan vértképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Egy szálloda és vendéglő berendezés

teljesen új a szálloda 10 vendégszoba teljes berendezéséből áll, jutányos áron eladó.

Szóke János

műbutorasztalosnál 4213

Wesselényi-utca 33.

Figyelem a címre! Nem összetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csak a legjobb gyártmányú gépek kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legakarszerűbben, jutányosan elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami hitelesítéssel vállalom. Sírácsokat olcsón készítek. — Salves pártfogást kérek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mérlegkészítő
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.
Telefon 370. 1923

Csoda szép szőkehajszin

egyedül a

„KAMILLA“

hajszőkítő használata által nyerhető. Ártalmatlan, a haját nem vörösíti.

Kapható kizárólag: 3678

„Agyal“ Drogeria

Török Andor és Társa
Arad, Andrassy-tér 20.

Mindenki azt mondja már; hogy szeplők, májfoltok

és minden arctisztítátságok elűntetésére legjobb az eredeti Kárpáti-féle

Benzoe tejcrème ára 1 korona.
Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4675

KÁRPATI JÁNOS
gyógyszertára
ARAD, BOROS BENI-TÉR.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos esengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszőtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkosci

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játékaru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.